

PSIHOLOGIA EDUCAȚIEI

PROBLEMATICĂ ȘI OBIECTIVE

Obiective:

La finalul acestui curs, studenții vor putea:

- Să definească psihologia educației.
- Să enumere domeniile de interes ale psihologiei educației.
- Să identifice partenerii educaționali din perspectiva status-rolurilor acestora.

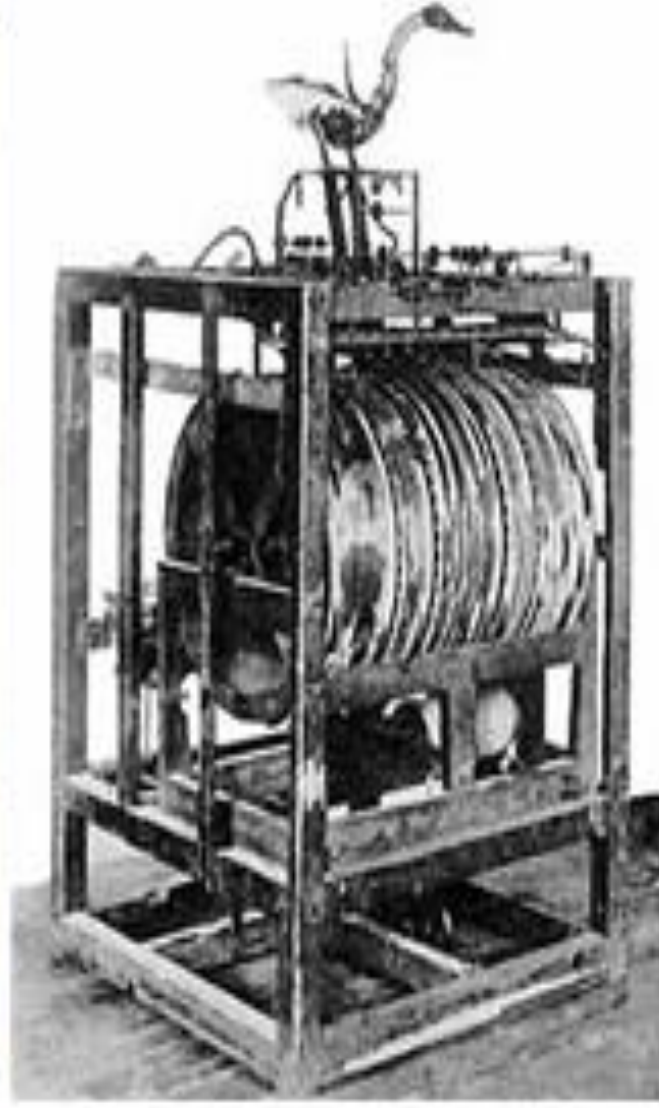
SCURT ISTORIC AL DEVENIRII PSIHOLOGIEI ȘTIINȚIFICE

- Filozofia a elaborat cele mai generale idei și concepții care au orientat calea societății și a organizațiilor ei, inclusiv școala și educația.

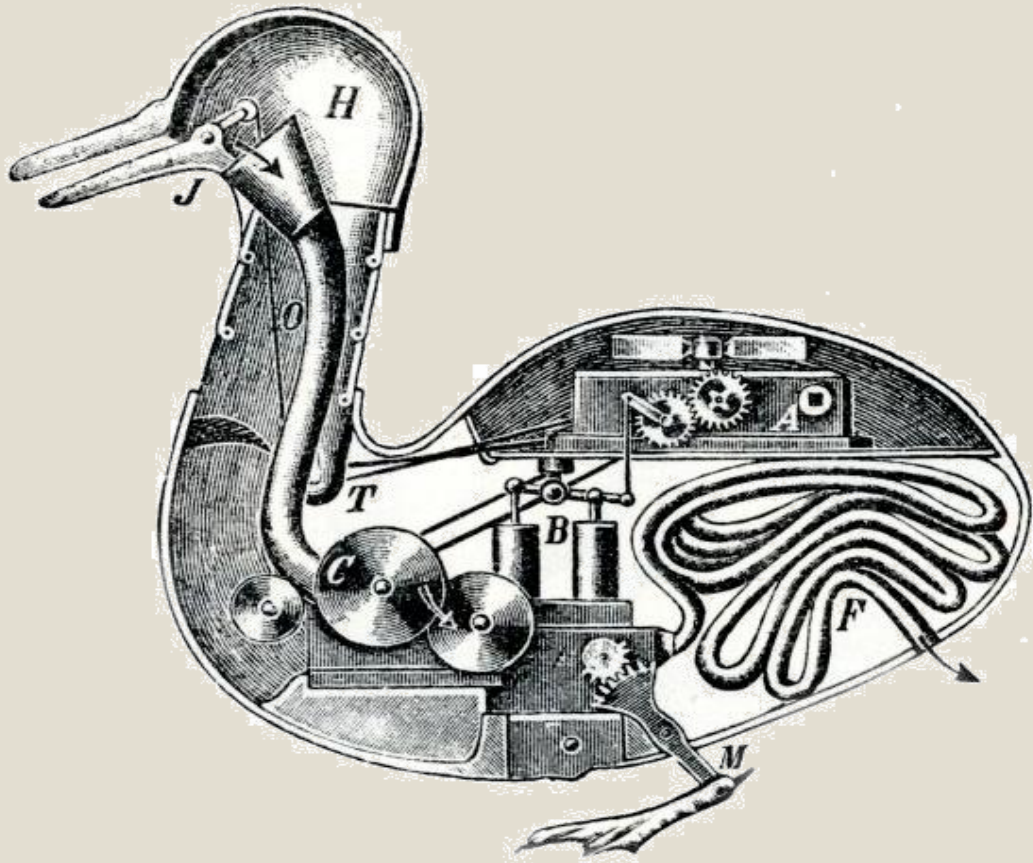
Influențele filosofiei asupra psihologiei:
MECANICISMUL - ceasul

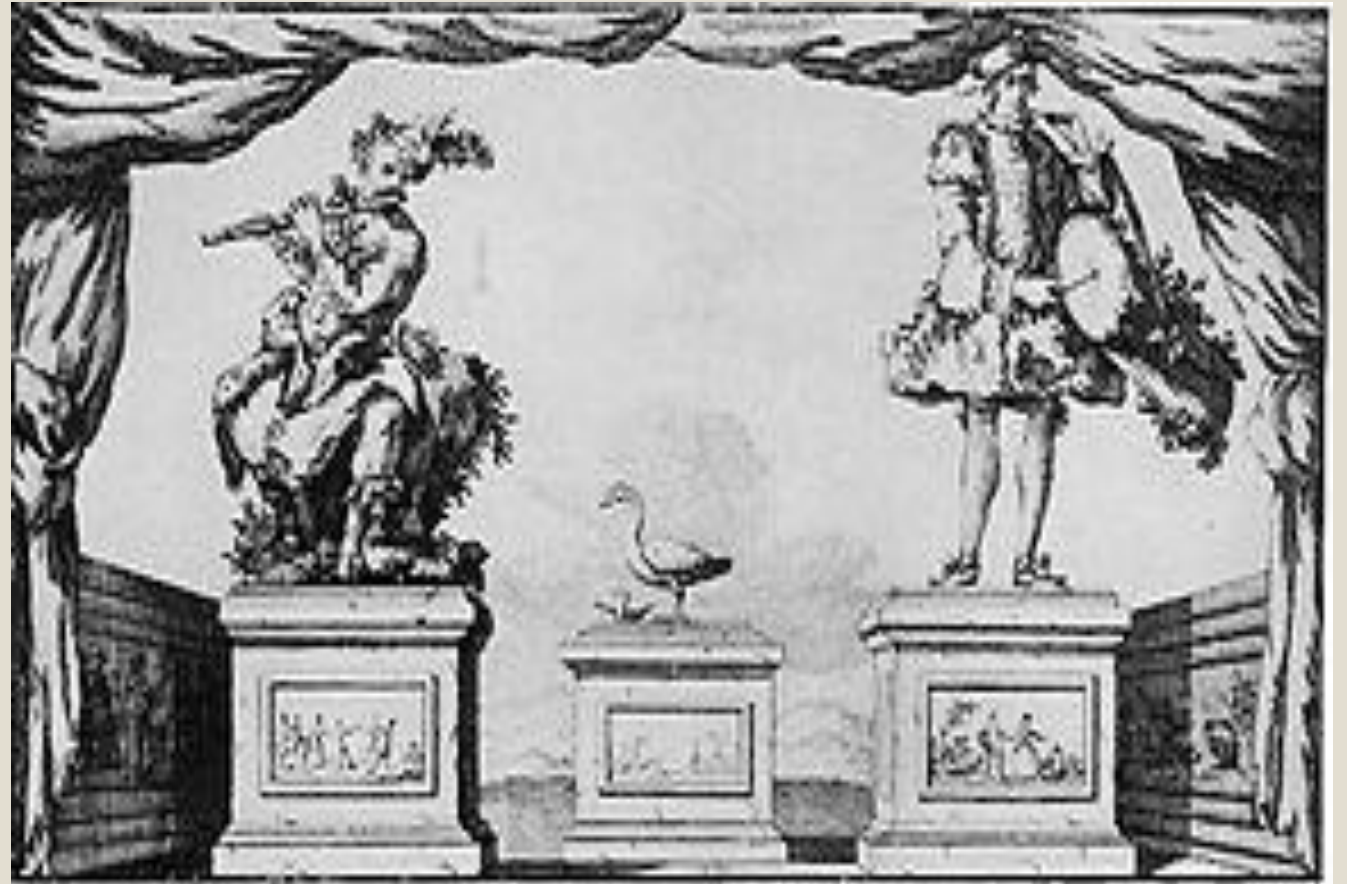
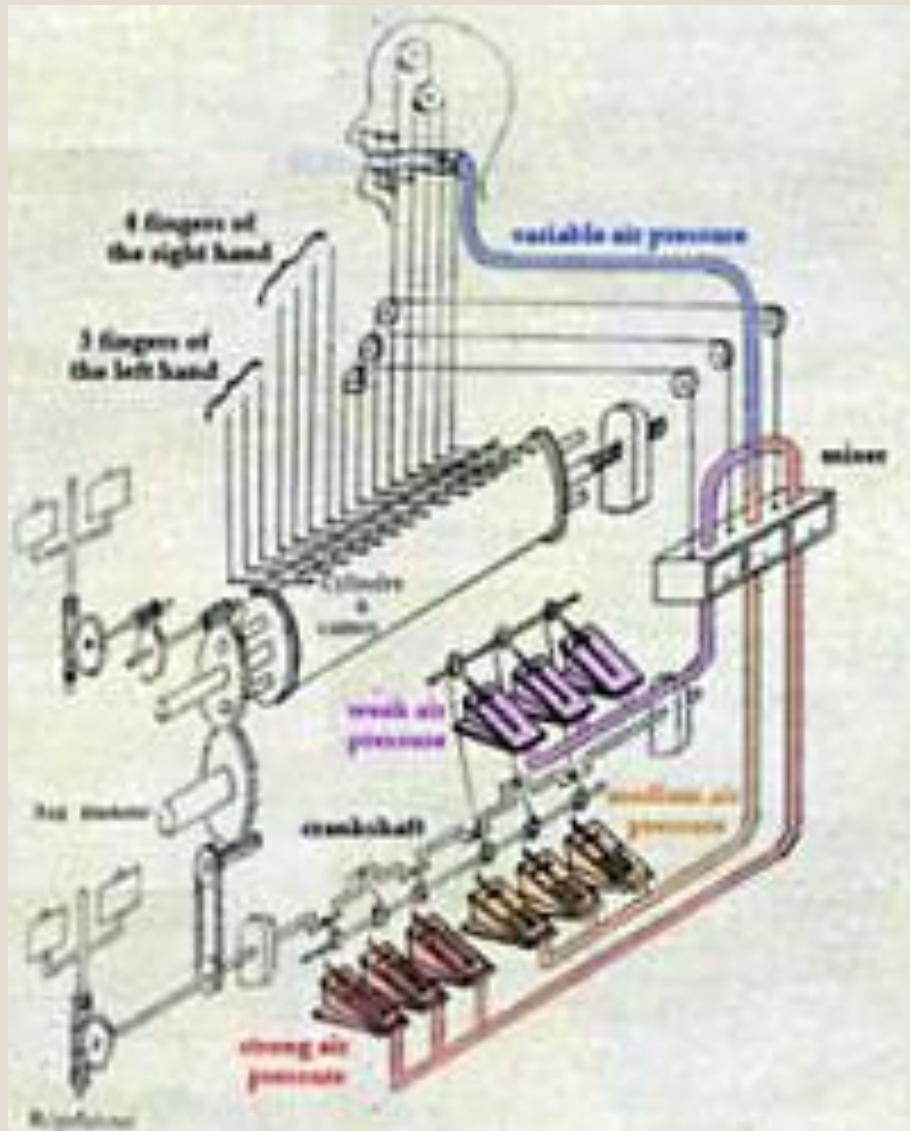
Rața care defechează

Rața care defechează

Flautistul

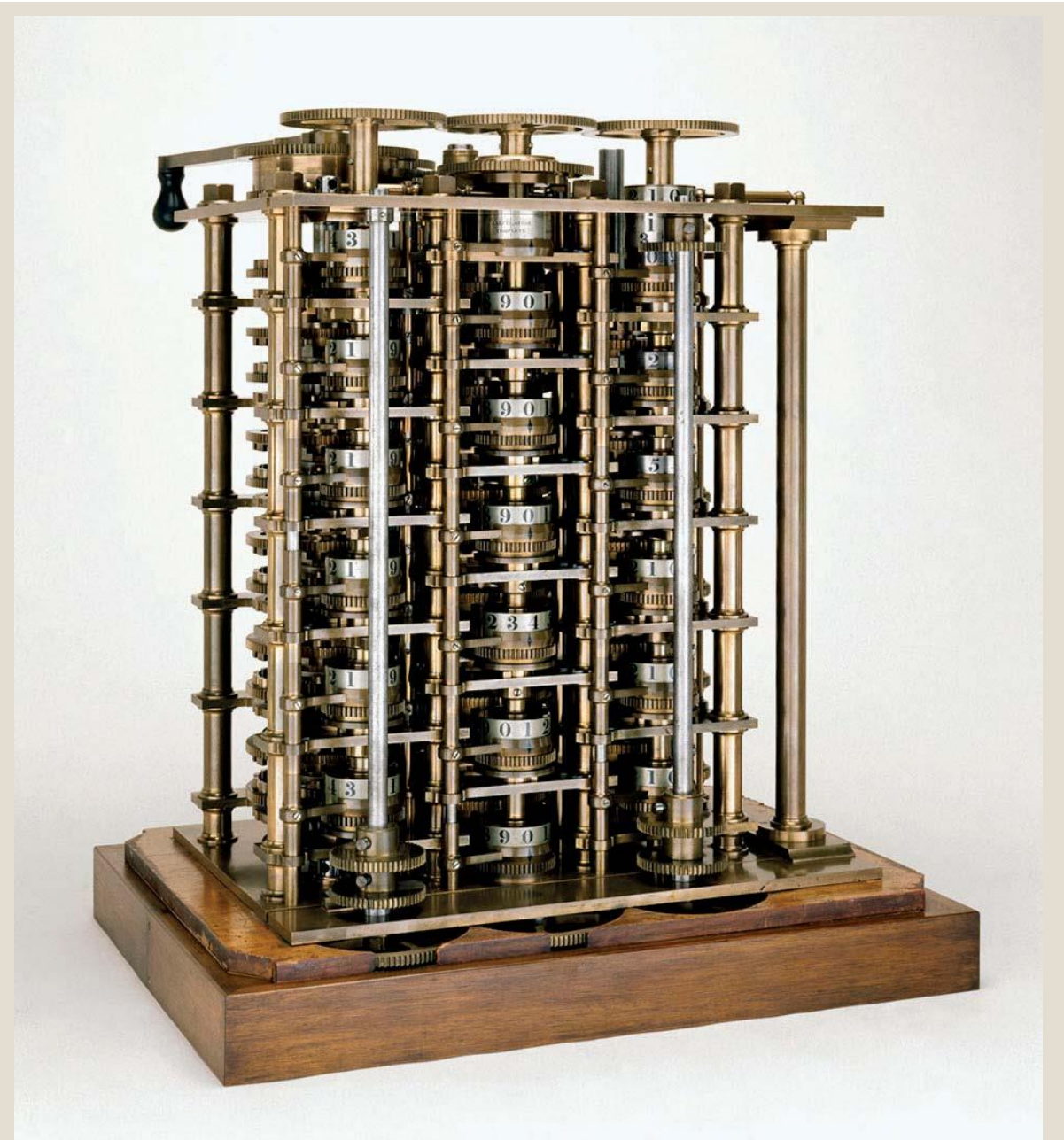

Flautistul

Vaucanson, né en 1709, crée les Automates en 1738, meurt en 1782.

Mașina de calcul

APARIȚIA PSIHOLOGIEI CA ȘTIINȚĂ

- Psihologia, ca știință, a apărut mai târziu decât celelalte științe deoarece a avut nevoie de dezvoltarea fizicii, chimiei, biologiei, sociologiei pentru fundamentarea demersurilor sale.

**”Psihologia este știința despre
psihic și comportament.”**

(P.P. Neveanu)

S.P.U.

Procese psihice

-cognitive

- senzoriale: -senzații
-percepții
- de trecere: reprezentări
- superioare: -gândire
-memorie
-imaginație
-limbaj

-afective:

- emoții
- sentimente
- pasiuni

-reglatorii:

- voința
- motivația

-condiționale:

- atenția
- deprinderi

Activități psihice

- jocul
- învățarea
- munca
- creația
- comunicarea

**Înșușiri psihice
(formează personalitatea)**

- temperament
- aptitudini
- caracter

DEFINIȚIE

”Psihologia educației studiază geneza, structura și procesualitatea funcțiilor psihice umane în condițiile specifice ale activității de **instruire și educație**, în scopul sporirii eficienței acesteia.”

(I. Radu)

CE STUDIAZĂ PSIHOLOGIA EDUCAȚIEI?

- Legile activității psihice și psihosociale ale elevilor
- Personalitatea profesorilor și elevilor în context educațional
- Aspectele psihologice ale învățării
- Aspectele psihologice ale predării
- Relația profesor-elev-grup
- Motivația profesorilor și elevilor
- Creativitatea elevilor și profesorilor

PARTENERII EDUCAȚIONALI: STATUS ȘI ROL

- Statusul reprezintă locul pe care îl ocupă un individ într-un sistem dat și la un moment dat.
- Rolul include atitudinile, valorile, comportamentele prescrise de societate oricărei persoane care ocupă un anumit status.

STATUSUL DE ELEV

STATUSUL DE PROFESOR

ROLUL PROFESORULUI

ROLUL ELEVULUI

OBIECTIVELE PSIHOLOGIEI EDUCAȚIEI

- **CONSTRUCTIV-EXPERIMENTAL** → optimizarea procesului educațional prin metode formativ-creative
- **CORECTIV** → se adresează fenomenelor de neregularitate care depășesc într-un fel sau altul normalul
- **SOCIO-PSIHOTERAPEUTIC** → reducerea traumelor instituționale, a stresului legat de educație

MODELAREA PERSONALITĂȚII

CONCEPTUL DE PERSONALITATE

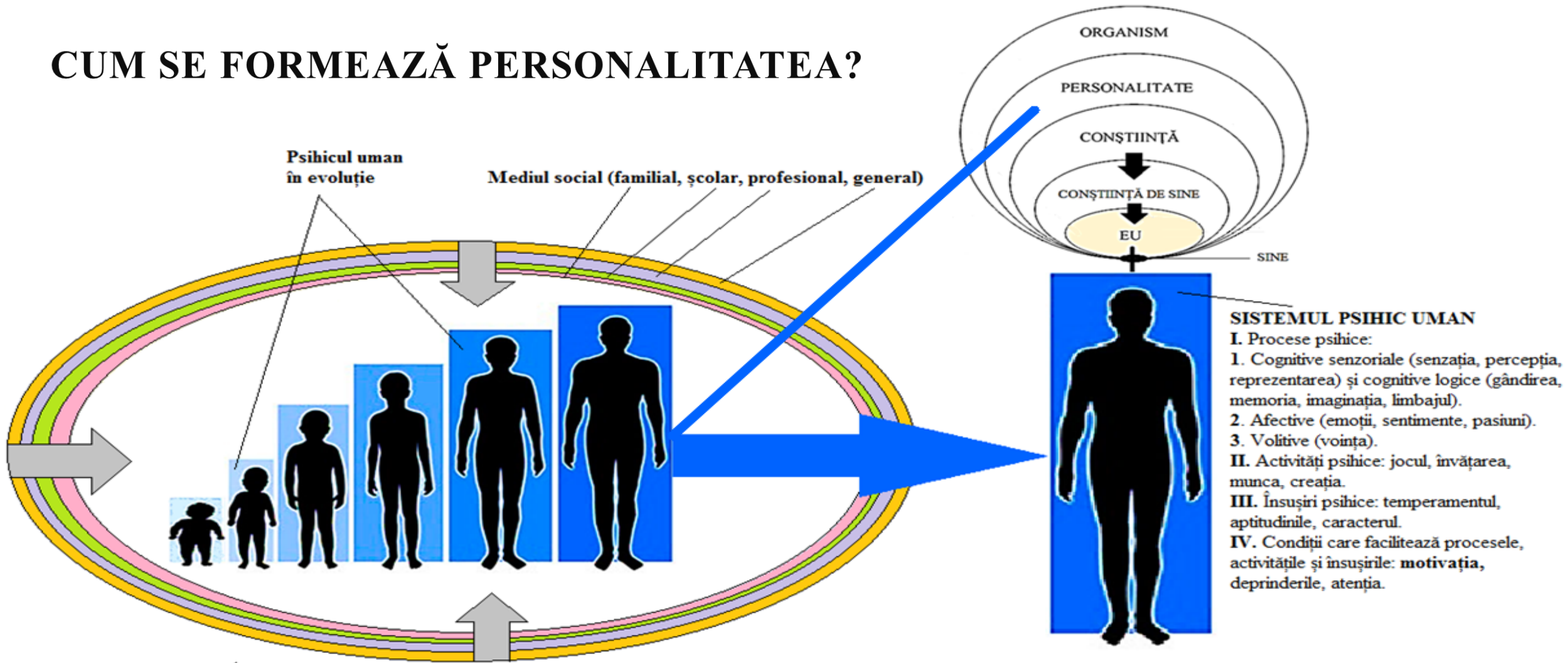
Obiective:

La final, cursanții vor putea:

- Să definească personalitatea.
- Să clasifice trăsăturile de personalitate.
- Să clasifice trăsăturile individuale de personalitate.
- Să descrie principalele teorii ale personalității

◦ În sens larg, când spunem personalitate ne referim la ansamblul caracteristicilor înnăscute sau dobândite ce definesc o persoană, ce-i conferă **individualitate** acesteia

CUM SE FORMEAZĂ PERSONALITATEA?

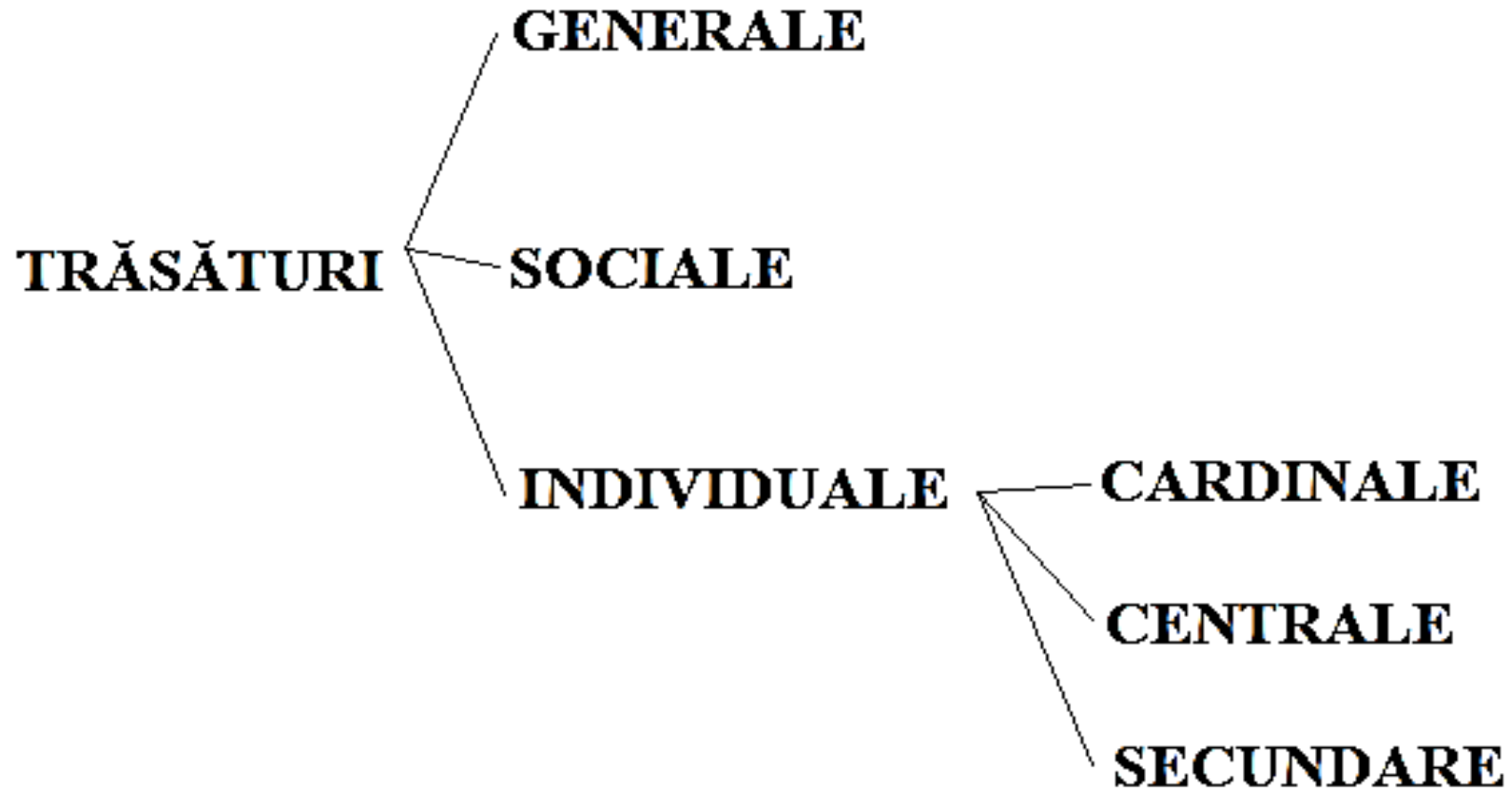
- În ontogeneză, psihicul uman se dezvoltă până la stadiul de sistem datorită interacțiunii cu mediul socio-cultural.
- Dezvoltarea se supune unor legi generale dar este condiționată de influență care o particularizează: fiecare individ dispune de un bagaj ereditar propriu, traversează medii diferite și suportă evenimente particulare de viață.
- Dezvoltarea psihică nu are loc liniar, ci se desfășoară în etape ce se succed cronologic, numite **stadii de dezvoltare**.

Putem spune că:

*Personalitatea reprezintă organizarea dinamică
a trăsăturilor bio-psiho-socio-culturale.*

◦ **Trăsăturile** sunt acele caracteristici relativ stabile și de durată ale unei persoane care explică predispoziția acesteia de a răspunde comportamental în același fel, la o varietate de stimuli (de a reacționa în același registru emoțional – ex. o persoană optimistă sau ursuză).

CLASIFICAREA TRĂSĂTURILOR DE PERSONALITATE (G. ALLPORT)

CLASIFICAREA TRĂSĂTURILOR DE PERSONALITATE (G. ALLPORT)

- **TRĂSĂTURI GENERALE** (de specie)
 - -limbaj articulat, gândire, voință, afectivitate superioară
- **TRĂSĂTURI SOCIALE** (de grup)
 - -în funcție de mediul sociocultural (moldoveni, munteni, olteni, nordici, sudici, profesori, elevi, etc.)
- **TRĂSĂTURI INDIVIDUALE** (personale)

CLASIFICAREA TRĂSĂTURILOR INDIVIDUALE

- **CARDINALE** (una sau doua, de exemplu: dominant/supus, activ/pasiv, extrovertit/introvertit)
- **CENTRALE** (zeci, de exemplu: vesel/trist, comunicativ/necomunicativ, generos/zgarcit)
- **SECUNDARE** (sute)
- **LATENTE** (mii)

CARACTERISTICILE PERSONALITĂȚII CONCEPUTĂ CA UN SISTEM

- **UNITATE** (trăsăturile alcătuiesc un întreg)
- **INTEGRALITATE** (trăsăturile interacționează sinergic)
- **STRUCTURALITATE** (trăsăturile sunt organizate într-un sistem/structură)
- **DINAMISM** (trăsăturile au libertate de manifestare, sunt flexibile)

TEORII ALE PERSONALITĂȚII

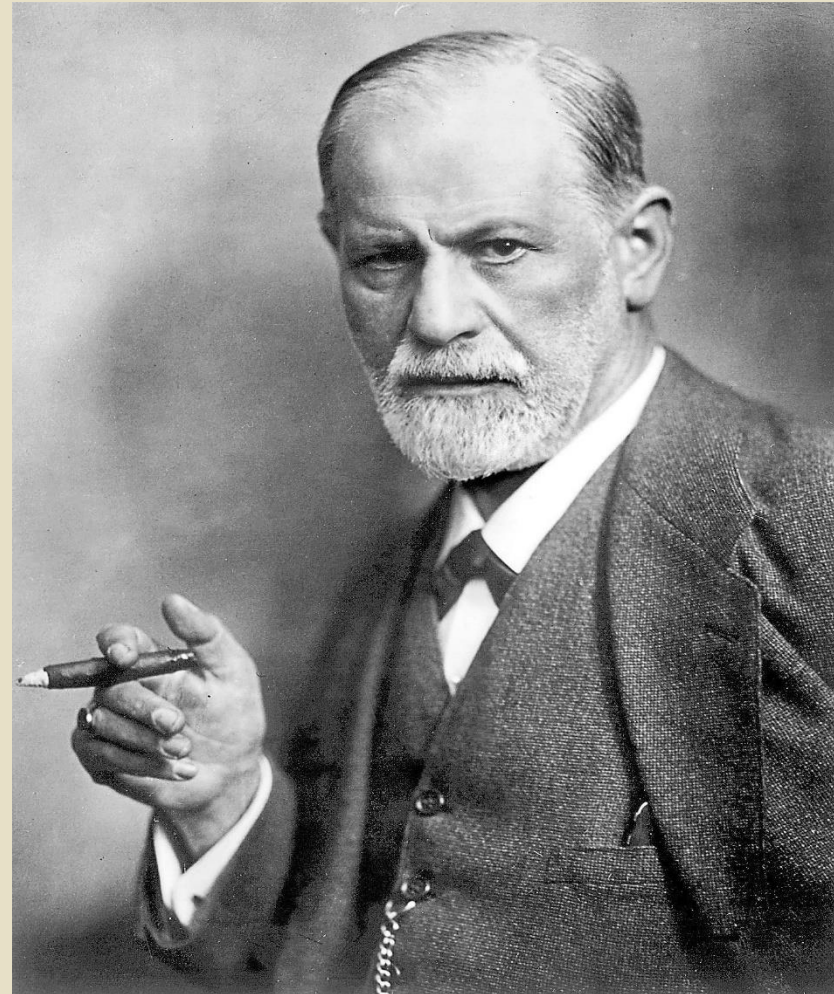
- După numărul trăsăturilor individualizate au fost clasificate următoarele tipuri de teorii:
- **I. TEORII MONISTE** - care identifică un singur factor de personalitate (de exemplu teoria lui Freud, care se centrează pe factorul afectivitate)
- **II. TEORII PLURALISTE** - care identifică mai mulți factori ai personalității (de exemplu: flexibilitate, divergență, extraversiune)

DEZVOLTAREA PERSONALITĂȚII S. FREUD

SINELE

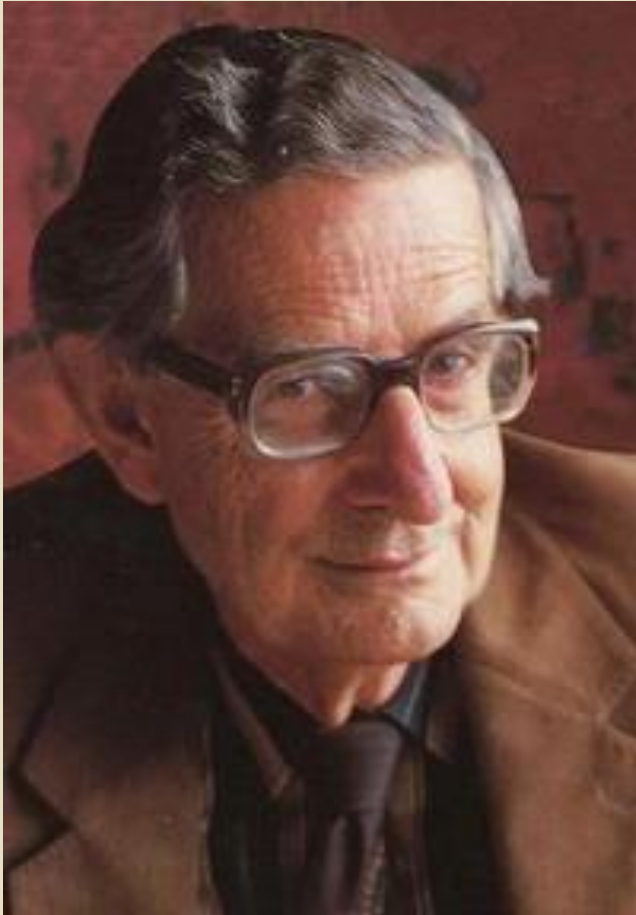
EUL

SUPRAEUL

TEORII PLURALISTE, FACTORIALE ASUPRA PERSONALITATII

- **CATTELL** identifică factori ca: fluiditatea, flexibilitatea, originalitatea
- **GUILFORD** identifică factori cognitivi de divergență și convergență ai personalității.
- **EYSENCK** identifică factorii de introversiune și extraversiune asupra personalității

INTROVERSIUNEA/EXTRAVERSIUNEA

EMOTIVITATEA/STABILITATEA

H. J. EYSENCK

Teoria Big Five

(Costa Și Mc. Crae, 1997)

◦ Cele 5 dimensiuni sunt:

- **Extraversia:** tendința personalității de a se orienta spre exterior, de a fi sociabil, de a se implica în acțiune;
- **Agreabilitatea:** tendința de a fi amabil, prietenos în societate;
- **Conștiinciozitatea:** se referă la modul în care își îndeplinește cineva sarcinile;
- **Stabilitatea emoțională:** se referă la tendința de a fi calm sau neliniștit, labil emoțional;
- **Cultura sau intelectul:** reprezintă nivelul de inteligență și creativitate.

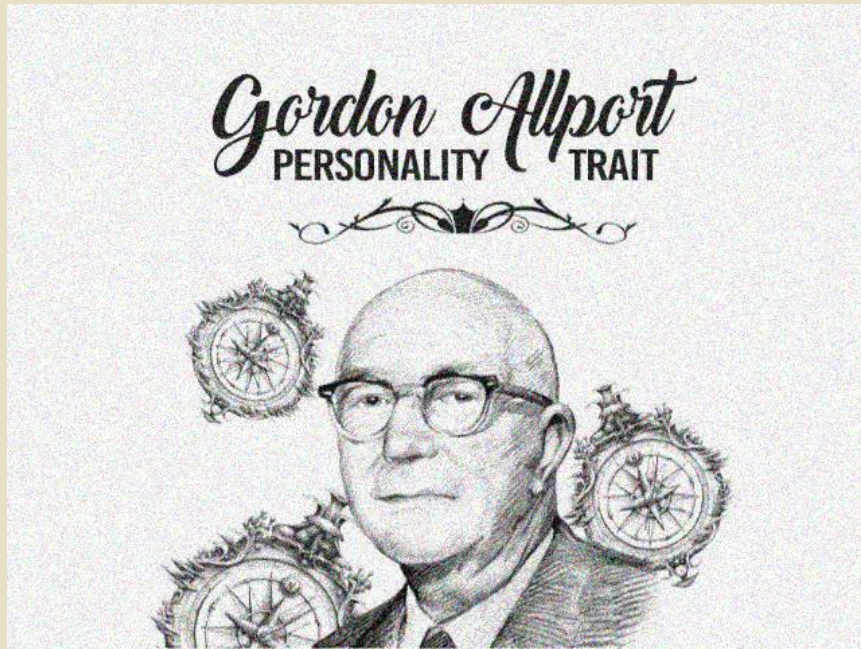
MODELAREA PERSONALITĂȚII II

SUBSISTEMELE PERSONALITĂȚII

Obiective:

La final, cursanții vor putea:

- Să definească subsistemele personalității.
- Să descrie principalele tipuri de temperamente.
- Să descrie tipurile de inteligențe din teoria lui Gardner.

DEFINIȚIA LUI G. ALLPORT

”Personalitatea reprezintă organizarea dinamică, în cadrul individului, a sistemelor psiho-fizice care determină comportamentul său caracteristic și gândirea sa.”

STRUCTURA ȘI DINAMICA PERSONALITĂȚII

- **SUBSISTEMUL BIO-ENERGETIC** (temperamentul)
- **SUBSISTEMUL INSTRUMENTAL-OPERATIONAL SAU EFECTORIU** (aptitudinile)
- **SUBSISTEMUL RELAȚIONAL-VALORIC** (caracterul)
- **SUBSISTEMUL DE ORIENTARE** (trebuințe, motive, aspirații)

SUBSISTEMUL BIO-ENERGETIC

TEMPERAMENTUL

- Temperamentul reprezintă **ansamblul însușirilor dinamico-energetice ale personalității:**
 - **nivelul dinamic** – dă informații cu privire la cât de rapidă/lentă, mobilă/rigidă etc. este conduita unui individ.
 - **nivelul energetic** – ne indică modul de acumulare și descărcare a energiei unui individ (atributele: energic, exploziv, rezistent, expansiv etc.)

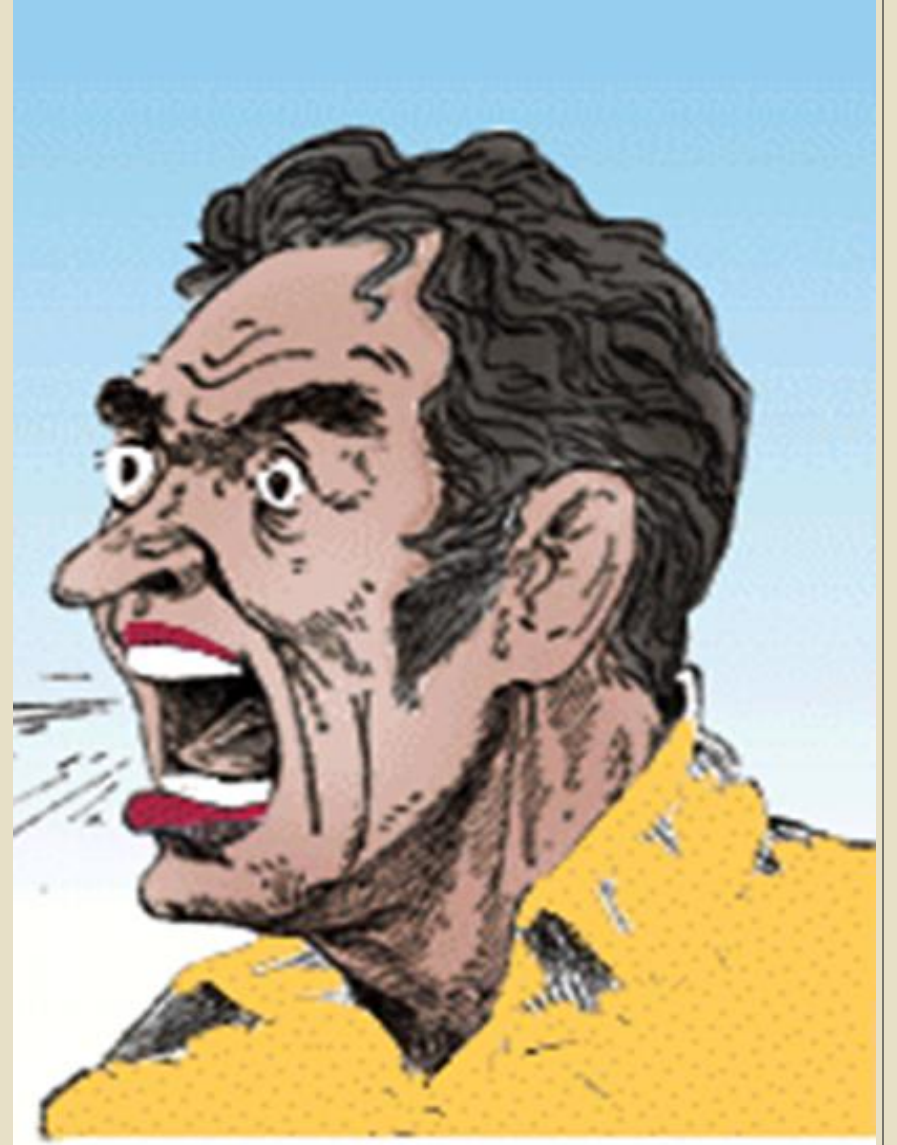
SUBSISTEMUL BIO-ENERGETIC TEMPERAMENTUL

◦ Patru tipuri clasice (Hypocrate, Galenus):

1. Sanguinicul
2. Colericul
3. Flegmaticul
4. Melancolicul

COLERICUL

- Energie ieșită din comun, dar necanalizată, putere de muncă, rezistență la efort, deschis, sociabil, generos, poate deveni irascibil și chiar furios, este instabil pe plan afectiv.

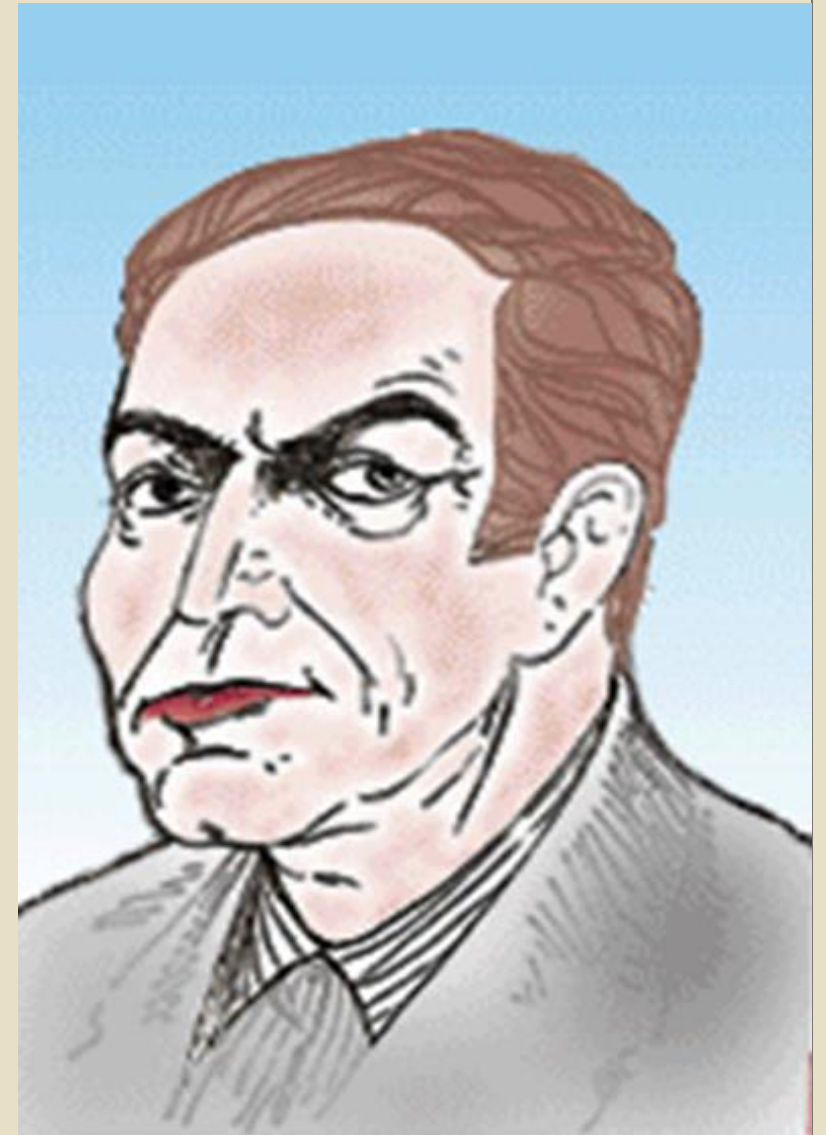
SANGUINICUL

- Putere de muncă, rezistență la efort, vioi, dinamic, activ, sociabil, comunicativ, bun conducător, stabil pe plan afectiv.

FLEGMATICUL

- Putere de muncă, răbdare, calm uneori imperturbabil, are bune deprinderi, stabil pe plan afectiv, mai lent, mai puțin sociabil și comunicativ

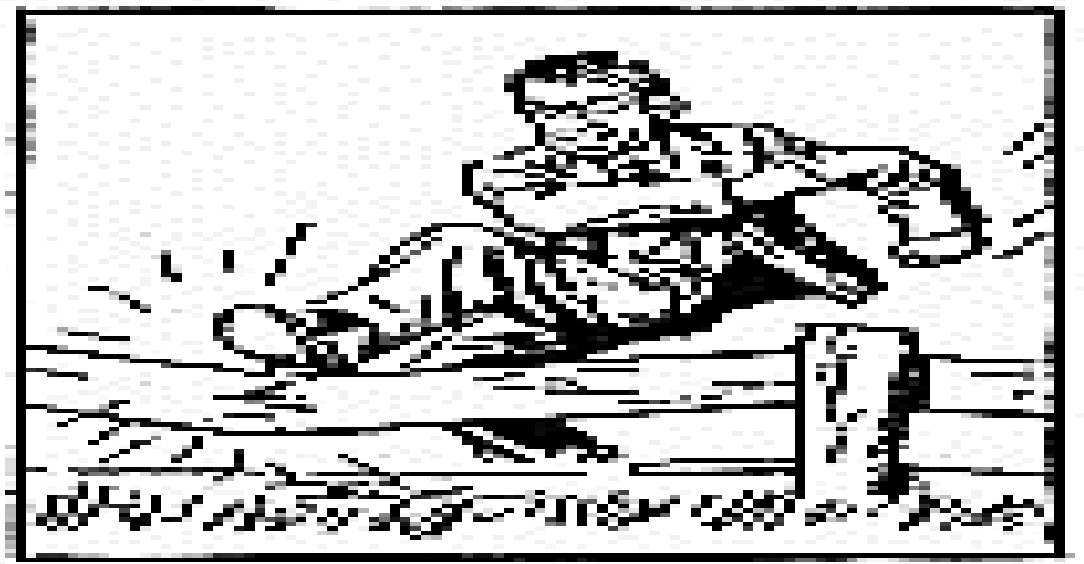
MELANCOLICUL

- Putere de muncă redusă, rezistență la efort scăzută, sensibil, uneori hipersensibil, nesociabil, retras, izolat, instabil pe plan afectiv

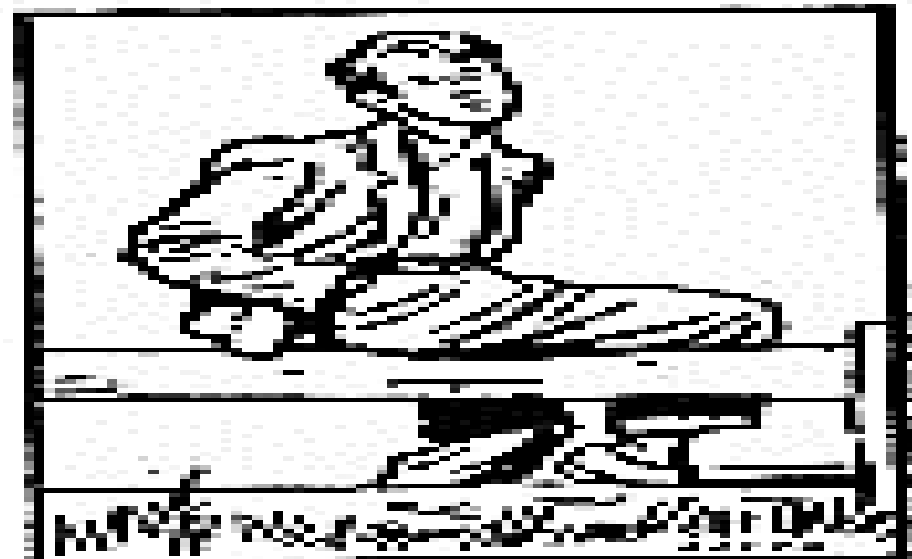
Schmerzlicher

Cherlicher

Melancholiker

Pelgostiker

CRITERIILE LUI PAVLOV

- PUTERNIC ECHILIBRAT MOBIL (sanguinicol)
- PUTERNIC NEECHILIBRAT MOBIL (coleric)
- PUTERNIC ECHILIBRAT INERT (flegmatic)
- SLAB (melancolic)

CLASIFICAREA ȘCOLII FRANCO-OLANDEZE

- Criterii: emotivitatea, activitatea și rezonanța
- 8 tipuri temperamentale: 4 emotivi, 4 nonemotivi

TABELUL CELOR 8 TIPURI

			Formule	Nume	Exemple
EMOTIVI	Activi	<i>Secund.</i>	E-A-S	Pasionați	Napoleon, Pascal, Racine, Corneille, Flaubert, Michelangelo, Pasteur.
		<i>Prim.</i>	E-A-P	Colerici	V. Hugo, Mirabeau, G. Sand, Gambetta, Péguy.
	Non activi	<i>Secund.</i>	E-nA-S	Sentimentali	Vigny, Amiel, Biran, Rousseau, Kierkegaard, Robespierre.
		<i>Prim.</i>	E-nA-P	Nervoși	Baudelaire, Musset, Poe, Verlaine, Heine, Chopin, Stendhal.
NON EMOTIVI	Activi	<i>Secund.</i>	nE-A-S	Flegmatici	Kant, Washington, Joffre, Franklin, Turgot, Bergson.
		<i>Prim.</i>	nE-A-P	Sanguini	Montesquieu, Talleyrand, Mazarin, Anatole France.
	Non activi	<i>Secund.</i>	nE-nA-S	Apatici	Louis XVI.
		<i>Prim.</i>	nE-nA-P	Amorfi	La Fontaine.

SUBSISTEMUL OPERAȚIONAL-INSTRUMENTAL APTITUDINILE

◦ **Definiție:** „Aptitudinile reprezintă un complex de procese și însușiri psihice individuale, structurate într-un mod original, care permite efectuarea cu succes a anumitor activități”.

(M. Zlate, 2000)

TEORII DESPRE INTELIGENȚĂ

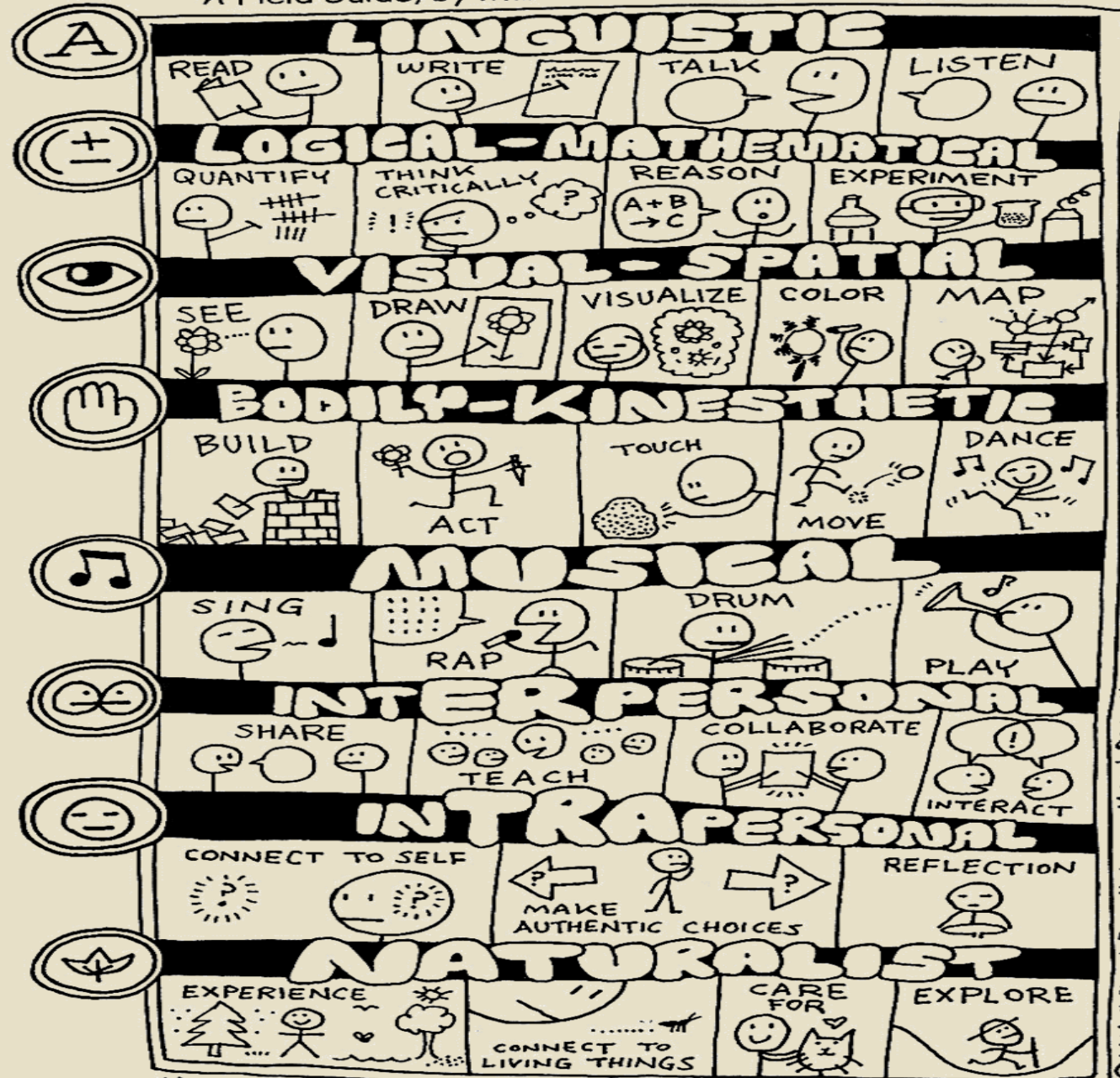
- **Teorii unifactoriale:** inteligența unică aptitudine
- **Teorii bifactoriale:** două categorii de factori – inteligența ca aptitudine generală/aptitudini specifice, valabile în diferite domenii știință, tehnică, artă.
- **Teorii multifactoriale (8 factori):** raționament inductiv, raționament deductiv, factorul numeric, factorul spațial, factorul verbal cu 2 factori subordonați: comprehensiunea și fluența, factorul memorie și rapiditatea percepției.

TEORIA INTELIGENȚELOR MULTIPLE

Howard Gardner redefinește inteligența, ca fiind
„capacitatea de a rezolva probleme ori de a produce bunuri cu o anumită valoare într-un context cultural sau colectiv determinat” (Gardner, 1996).

MULTIPLE INTELLIGENCES

A Field Guide, by Marek Bennett

©MMXI Marek Bennett * www.MarekBennett.com

After Thomas Armstrong, MULTIPLE INTELLIGENCES IN THE CLASSROOM

SUBSISTEMUL RELAȚIONAL-VALORIC CARACTERUL

- Caracterul este un ansamblu de însușiri psihice care privesc relațiile unei persoane cu semenii săi și valorile după care se conduce.

**STADIILE DEZVOLTĂRII
PERSONALITĂȚII
I**

DEZVOLTAREA COGNITIVĂ

OBIECTIV

La final, studenții vor putea:

- Să identifice stadiile dezvoltării cognitive descrise în teoria lui J. Piaget, după o serie de indicii.

DELIMITĂRI CONCEPTUALE

- **CREȘTEREA** – este cantitativă și se referă în mod deosebit la aspectul fizic/anatomic al individului.
- **MATURIZAREA** – este un proces dinamic, predominant calitativ ce presupune o evoluție individuală încheiată cu starea de maturitate. Se manifestă asupra tuturor dimensiunilor bio-psiho-sociale și conduce la o îmbunătățire a indicelui de adaptabilitate a individului.
- **DEZVOLTAREA** – îmbină elementele cantitative cu cele calitative, fiind un proces care modelează individul de la naștere și până la bătrânețe în domeniile biologic, cognitiv, afectiv și social.

Jean Piaget
1896-1980

Teoria lui J. Piaget

- este o teorie care descrie modul de dezvoltare a gândirii, din momentul nașterii până în pragul maturității.
- Piaget a fost preocupat de procesul de educație astfel că multe dintre lucrările sale au relaționat teoria pe care a elaborat-o cu practica educațională.

Teoria lui J. Piaget

- Este o teorie **stadială** caracterizată prin următoarele:
 - (a) conține o succesiune fixă de etape;
 - (b) fiecare etapă a dezvoltării încorporează abilități cognitive, dobândite ierarhic în etapele precedente;
 - (c) fiecare copil urmează aceeași traiectorie a dezvoltării sale cognitive;

Teoria lui J. Piaget

- Piaget a afirmat că dezvoltarea cognitivă se realizează ca formă de adaptare a individului la mediul înconjurător.
- **Adaptarea** se face prin intermediul proceselor de **asimilare** și **acomodare**
 - ✓ **asimilare** = procesul prin care o idee/obiect nou este înțeles în termenii conceptelor sau acțiunilor pe care copilul deja le are.
 - ✓ **acomodare** = procesul complementar de modificare a conceptelor și acțiunilor pentru a corespunde noilor situații/obiecte/informații.

DEZVOLTAREA COGNITIVĂ A COPILULUI (Teoria lui J.Piaget)

I. INTELIGENȚA SENZORIO – MOTORIE (0 – 2 ani)

II. INTELIGENȚA PREOPERAȚIONALĂ (2 – 7/8 ani)

III. INTELIGENȚA OPERAȚIONAL – CONCRETĂ (7/8 – 11/12 ani)

IV. INTELIGENȚA OPERAȚIONAL – ABSTRACTĂ (11/12 – 14/15 ani)

I. INTELIGENȚA SENZORIO – MOTORIE (0-2 ani)

Cuprinde șase substadii:

1. **REFLEXE** (suptul și extinderea lui)
2. **DEPRINDERI SIMPLE** (ținerea biberonului)
3. **REAȚII CIRCULARE** (conduita șnurului)
4. – 5. **CONDUITA SUPTULUI** (tragerea covorului, a feței de masă)
6. **COMBINĂRI INTERIORIZATE** (schema de deschidere a gurii se aplică unor noi obiecte, cum ar fi cutia de chibrituri)

I. INTELIGENTA SENZORIO – MOTORIE (0-2 ani)

- Copilul reacționează reflex în acțiuni precum suptul, lovitul, apucatul. Învăță să-și organizeze mișcările, combină mișcările diferitelor segmente ale corpului, descoperă experiențe pe care vrea să le repete și de aceea își coordonează mișcările. De la 18 luni învață să anticipeze acțiunile.
- Copilul nu separă lumea proprie de lumea exterioară (adualism)
- Gândirea sa este globală, nediferențiată.
- Spre sfârșitul anului al doilea, dobândește limbajul și cu ajutorul lui permanența obiectului (ascunderea și identificarea obiectului)

II. INTELIGENȚA PREOPERATIONALĂ (2 – 7/8 ani)

- egocentrism sau centrarea copilului pe lumea sa, diferențiată de lumea exterioară;
- gândirea copilului este magico-animistă, obiectele fiind considerate de el însuflețite (mama bate scaunul);
- apare jocul simbolic, prin care copilul asimilează realul la lumea sa (un băț fluturat în aer poate simboliza un avion);
- apare jocul imitativ prin care copilul se acomodează la realitate prin jocurile cu roluri;

II. INTELIGENȚA PREOPERAȚIONALĂ (2 – 7/8 ani)

- copilul ia lumea în stăpânire cu ajutorul imaginii, obținută prin percepție, reprezentare dar și prin imaginație;
- poveștile au un rol fundamental în dezvoltarea imaginației copilului;
- gândirea este predominant intuitivă, bazată pe imagine și credință afectivă;

III. INTELIGENȚA OPERAȚIONAL – CONCRETĂ (7/8 – 11/12 ani)

- Se definește prin apariția **operației intelectuale** predominant concretă, caracterizată prin constanță, reversibilitate ($4+4=8$ deci $8-4=4$) și coordonare.
- Copilul ia lumea în stăpânire cu ajutorul judecății (Toți corbii sunt negri) și a raționamentului inductiv – de la particular la general (Socrate este un om. Socrate e un muritor. Toți oamenii sunt muritori).
- Apar invarianții de volum (la 9 ani), pe baza cărora copilul înțelege noțiunea de volum.
- Copilul înțelege noțiunea de număr ($1=1=1$) și poate face serii (așezarea obiectelor după mărime) și clasificări.

IV. INTELIGENȚA OPERAȚIONAL – ABSTRACTĂ (11/12 – 14/15 ani)

- Se definește prin apariția raționamentului deductiv, de la general la particular, format pe baza modelelor ideo-verbale (Toți oamenii sunt muritori. Socrate este om, deci Socrate este muritor)
- Gândirea se eliberează de conținutul ei concret, devine formală și combinatorică.
- Se caracterizează prin achiziționarea abilității de a gândi abstract și de a trasa concluzii din informațiile disponibile. Apare gândirea ipotetică. Copilul/adolescentul - este în măsură să raționeze asupra posibilului.
- Tânărul funcționează „normal” din punct de vedere cognitiv și este capabil să înțeleagă sentimentul dragostei, „nuanțele de gri” și valorile. Piaget afirmă că unii oameni nu reușesc să atingă acest stadiu și se fixează în stadiul operațiilor concrete. Chiar și cei care ating acest stadiu nu gândesc mereu la nivelul acestuia. Chiar anumite culturi nu-l dezvoltă sau nu-l valorizează. **Gândirea abstractă nu este universală.**

DEZVOLTAREA AFECTIVĂ A COPILULUI (H. Wallon)

- **La 1 an** – afectivitatea copilului este caracterizată de impulsivitate și instabilitate prin emoții puternice și negative;
- **La 2 ani** – se conturează independența sinelui, apar sentimente de ură, dragoste, rușine, etapa numindu-se personalism sau centrarea pe sine;
- **3 – 4/5 ani** – pe baza imaginii de sine (vezi testul oglinzii) se formează conștiința de sine;
- **6 – 10 ani** – se diferentiază sentimentele sociale, de relaționare cu ceilalți: simpatie, antipatie, încredere, neîncredere, prietenie;
- **11 – 14 ani** – **pubertatea**; viață afectivă bogată dar contradictorie;
- **15 – 19/21** – **adolescența**; decalaj între planul intelectual, mai avansat și cel socio-afectiv care se dezvoltă într-un ritm mai lent; fenomene de reverie și autoanaliză;

**STADIILE DEZVOLTĂRII
PERSONALITĂȚII
II**

**DEZVOLTAREA MORALĂ ȘI
PSIHOSOCIALĂ**

Obiective:

La final, studenții vor fi putea:

- Să identifice substadiile dezvoltării morale din teoria lui Kohlberg, pe o serie de exemple.
- Să identifice stadiile dezvoltării psiho-sociale pe o serie de exemple.

STUDII ASUPRA DEZVOLTĂRII MORALE

**TEORIA
DEZVOLTĂRII
MORALE**

J. Piaget

TEORIA DEZVOLTĂRII MORALE

(J. Piaget)

- În **etapa 2-4 ani**, copiii nu au cu adevărat o concepție despre moralitate.
- În **etapa 5-7 ani**, apare consecvent ideea de a respecta regulile altcuiva.
- În **etapa 8-11 ani**, copiii își dau seama că regulile sunt acorduri create de oameni pentru a se proteja reciproc.
- În **etapa finală, peste 11 ani**, copiii devin mai autonomi în judecata morală, capabili să privească evenimentele în mod critic și să dezvolte noi reguli când situația o cere.

**TEORIA
DEZVOLTĂRII
RAȚIONAMENTULUI
MORAL**

L.Kohlberg

”O femeie se află pe patul de moarte din cauza unei forme rare de cancer. Există doar un singur medicament prin care doctorii ar putea să o salveze, o formă de radium, descoperită recent de un farmacist din același oraș. Farmacistul cere însă 2000 de dolari pe miraculosul medicament, de zece ori mai mult decât costă fabricarea lui. Heinz, soțul femeii bolnave i-a rugat pe toți cei pe care îi cunoaște să-i împrumute banii, dar nu a reușit să strângă mai mult de jumătate din suma necesară. Se duce la farmacist, îi spune că soția sa se află pe moarte și îl roagă să-i dea medicamentul mai ieftin, sau cel puțin să-i permită să plătească diferența mai târziu. Farmacistul refuză însă categoric. Heinz, disperat, sparge în noaptea următoare magazia farmacistului și fură medicamentul pentru soția sa”.

NIVELUL PREMORAL SAU PRECONVENȚIONAL (4 -10 ANI)

- Copilul se orientează după standardele anturajului: bun/rău, cuminte/obraznic iar faptele sunt judecate de el după consecințele lor.
- Sunt două stadii:
 - ✓ **moralitatea ascultării (pedeapsa și recompensa: dacă este pedepsit înseamnă că a făcut ceva rău, dacă este recompensat înseamnă că a făcut ceva bun)**
 - ✓ **moralitatea hedonismului instrumental naiv:**
recompensa este plăcută - copilul face fapte bune pentru a fi recompensate.

NIVELUL MORALITĂȚII CONVENȚIONALE (10 -13 ANI)

- Conformarea la norme are la bază plăcerea de a i se recunoaște purtarea, de a avea un statut bun.
- Sunt două stadii:
 - ✓ **moralitatea bunelor relații** - cu mama, tata, frații, vecinii; copilul este bun pentru a avea relații bune cu cei apropiați.
 - ✓ **moralitatea legii și ordinii** - care reglementează conduita tuturor (legea este pentru toți)

NIVELUL POSTCONVENȚIONAL SAU A AUTONOMIEI MORALE DUPĂ 13 ANI

- Acceptarea normelor morale este o formă de identificare cu grupul de referință.
- Sunt două stadii:
 - ✓ **moralitatea contractuală** - a acceptării democratice a legii (legea poate fi interpretată individual).
 - ✓ **moralitatea principiilor individuale de conduită** (propriul sistem de valori).

NIVEL	STADIU	CARACTERISTICI	VÂRSTĂ
I. Moralitatea preconvențională (faptele sunt judecate după consecințele lor, standardele de judecare sunt etichetele culturale ale anturajului)	1. Stadiul moralității ascultării și supunerii	Evitarea pedepsei și supunerea la normă sunt criterii foarte puternice, ce apar ca avantaje personale imediate. Ce se pedepsește este rău, ce se recompensează este bine.	4 - 10 ani
	2. Stadiul moralității hedonismului instrumental naiv	Conformarea la normă este sursă de beneficii, poate fi plăcută prin consecințele ei. Este util să te porți în așa fel încât să eviți pedeapsa.	
II. Moralitatea convențională (deplasarea criteriilor de judecare către sistemul de norme - ale familiei, grupului de prieteni, școală)	3. Stadiul moralității bunelor relații	Nevoia concordanței cu normele grupului de apartenență imediată. Este bun comportamentul care place celorlalți și-l face acceptat/bine văzut. Începe judecarea faptelor după intenția lor, nu după consecințe.	10 - 13 ani
	4. Stadiul moralității legii și ordinii	Respectarea autorității, a normelor și legilor reglementează conduita tuturor, fapt ce servește și beneficiului personal. Raportarea necondiționată la litera legii.	
III. Moralitatea postconvențională (criteriile de judecare se bazează pe analiză și raportarea critică la normă – eforturi de definire a valorilor morale în termeni proprii)	5. Stadiul moralității contractuale	Legile nu sunt intangibile, pot fi schimbate pe considerente raționale. Norma este înțeleasă ca un contract social, care nu se opune valorilor fundamentale (viața, libertatea) și prin acord comun poate fi schimbată/îndreptată.	După 13 ani, la tinerețe sau niciodată
	6. Stadiul moralității principiilor individuale de conduită	Se cristalizează propriul sistem de valori morale prin semnificațiile personale date conceptelor de: justiție, reciprocitate, egalitate. Când legile intră în conflict cu aceste principiiile sale, individul acționează conform principiului. Judecata de sine este percepută ca fiind mai puternică de cât cea care vine din exterior.	

CONCLUZII PENTRU ACEASTĂ TEORIE

1. Respectăm regulile ca să evităm **pedeapsa**.
2. Ne conformăm pentru ca în schimb să obținem **recompense**.
3. Ne conformăm ca să evităm **dezaprobarea, nemulțumirea** altora.
4. Ne conformăm ca să evităm **dezaprobarea/blamul autorităților** și sentimentul de culpabilitate care rezultă de aici.
5. Ne conformăm ca să păstrăm **respectul** spectatorului imparțial care judecă din punctul de vedere al bunăstării comunității.
6. Ne conformăm ca să evităm **autoblamarea**.

**TEORIA
DEZVOLTĂRII
PSIHOSOCIALE**

E. Erikson

I. Conflictul **încredere/neîncredere**

- Primul stadiu se conturează în primul an de viață, având la bază **conflictul încredere/neîncredere**, determinat de calitatea îngrijirii materne (sau a persoanei de atașament).
- Îngrijirea caldă, echilibrată, calmă determină încredere, îngrijirea dezordonată, capricioasă duce la neîncredere, suspiciune, teamă.
- Aceste însușiri (încrederea sau neîncrederea) se integrează în inconștient și devin trăsături de bază în relațiile interpersonale.

II. Conflictul **autonomie/îndoială**

- Al doilea stadiu durează până la 3 ani. În această perioadă copilul învață să meargă, să acționeze singur și să își controleze sfîcterile. Conflictul caracteristic perioadei este cel dintre **autonomie/îndoială**, sentimentul de rușine cauzat de incapacitatea de a dobândi autonomia.
- Dacă copilul este încurajat să efectueze singur diferite acțiuni mărunte, se dezvoltă autonomia. Dacă este criticat frecvent pentru că se lovește, se murdărește, strică unele obiecte, se scapă pe el atunci se va îndoii de capacitatea sa de a face singur ceva și devine excesiv de rușinos.
- Aceste însușiri (autonomia, încrederea în sine/îndoiala, rușinea) devin însușiri fundamentale ale personalității.

III. Conflictul **inițiativă/vinovăție**

- În al treilea stadiu, care durează până la 6 ani, **conflictul de bază** este cel dintre **inițiativă și vinovăție**.
- Copilul are tendința de a fi activ, de a se mișca tot timpul, de a se juca, de a comunica cu cei din jur. Dacă inițiativa nu este îngrădită, devine o caracteristică psihică. Dacă copilul este mereu certat, pus la punct, el se va simți vinovat. Sentimentul vinovăției, autosubevaluarea vor deveni însușiri de personalitate.

IV. Conflictul **sârguință/inferioritate**

- Stadiul al patrulea durează până la aproximativ 12 ani și este caracterizat prin **conflictul sârguință/inferioritate**.
- În această perioadă copilul începe școala. Copilului i se impun numeroase cerințe cărora el reușește să le facă față prin dezvoltarea sârguinței. Dacă nu reușește să facă față cerințelor, atunci va avea sentimente de inferioritate, se va simți incapabil să facă față solicitărilor

V. Conflictul **identitatea eului/confuzia rolurilor**

- Stadiul al cincilea are loc între 12-18 ani. Caracteristica acestui stadiu este **conflictul dintre conștientizarea identității eului, respectiv confuzia rolurilor.**
- În această perioadă tânărul se integrează în diferite grupuri sociale care solicită interpretarea unei mari varietăți de roluri. În relațiile cu părinții și profesorii, el trebuie să accepte regulile impuse de aceștia. Trebuie să colaboreze sau să intre în competiție cu colegii de școală sau din cluburile, cercurile pe care le frecventează. Uneori el trebuie să organizeze activitatea sau să își impună punctul de vedere. Adolescentul trebuie să învețe să interpreteze numeroase roluri contradictorii.

- Paralel cu întărirea identității eului se intensifică **încrederea în sine, inițiativa, autonomia**, crește capacitatea de a lua decizii și scade frecvența comportamentelor opoziționiste, demonstrativ-nonconformiste.
- Eșecul formării identității duce la confuzia de roluri care este însoțită de **nesiguranță, neîncredere în sine, sentimente de inferioritate, instabilitate în relații**, tendința de a renunța ușor, după ce au fost fixate unele scopuri.

VI. Conflictul **intimitate/izolare**

- Cel de al șaselea stadiu are loc între aproximativ 18-35 ani și este perioada tinereții și începutul vârstei adulte. **Conflictul** caracteristic acestei perioade este cel dintre **intimitate și izolare**.
- În acest stadiu se stabilesc relații intime bazate pe iubire sau prietenie. Eșecul realizării unor astfel de relații duce la izolare socială.

VII. Conflictul **generativitate/stagnare**

- Al șaptelea stadiu, între 35-60 ani, este perioada adultă propriu-zisă. **Conflictul** fundamental este cel dintre **generativitate și stagnare**.
- Cei caracterizați prin generativitate sunt mai activi, mai creativi. Eșecul generativității duce la egocentrism, pasivitate, rutină, stagnare în dezvoltarea personalității.

VIII. Conflictul **realizare/disperare**

- Ultimul stadiu are loc de regulă după 60 ani, în perioada bătrâneții. **Conflictul** de bază este cel dintre **sentimentul realizării, respectiv al disperării.**
- Unii, atunci când privesc înapoi, sunt satisfăcuți de realizările lor. Alții sunt nemulțumiți, chiar disperați, deoarece nu văd decât eșecurile și posibilitățile pierdute.

An/Perioadă	Sarcina/Criza/Dilema	Factori sociali determinanți	Condiții sociale	Efect psihosocial
-------------	----------------------	------------------------------	------------------	-------------------

0 - 1 an	Pot avea încredere în lume?	Mama sau substitutul matern	Suport, satisfacerea trebuințelor de bază	Încredere
			Lipsa suportului, inconsistența	Neîncredere
1 - 3 ani	Pot controla propriul meu comportament?	Părinții	Suport, sprijin, permisivitate	Autonomie
			Super protecție, lipsa suportului	Îndoială/rușine

An/Perioadă	Sarcina/Criza/Dilema	Factori sociali determinanți	Condiții sociale	Efect psihosocial
-------------	----------------------	------------------------------	------------------	-------------------

3 - 6 ani	Pot deveni independent de părinți și pot explora fără limite?	Mediul familial	Încurajare, crearea oportunităților	Inițiativă
			Lipsa oportunităților, sentimente negative	Retragere/Vină
6 - 12 ani	Pot fi stăpân pe deprinderile necesare supraviețuirii și adaptării?	Școala și grupul de joacă	Exercițiu adecvat, educație bună, modele bune	Hărnicie
			Exerciții sărace, lipsa educației și a sprijinului	Inferioritate

An/Perioadă	Sarcina/Criza/Dilema	Factori sociali determinanți	Condiții sociale	Efect psihosocial
-------------	----------------------	------------------------------	------------------	-------------------

12 - 18 ani	Cine sunt eu? Care sunt gândurile, sentimentele și atitudinile mele?	Modelele și convârstnicii	Stabilitate și continuitate interne bine definite, modelele sexuale	Identitate
			Confuzie, expectanțe slab definite	Confuzie de rol
Adultul tânăr 18 - 30/35 ani	Pot eu să mă dăruiesc complet altuia?	Prietenii și relația de cuplu	Înțelegere, încredere, căldură	Intimitate
			Singurătate	Izolare

An/Perioadă	Sarcina/Criza/Dilema	Factori sociali determinanți	Condiții sociale	Efect psihosocial
-------------	----------------------	------------------------------	------------------	-------------------

Adultul 35 - 50/60 ani	Ce pot eu oferi generațiilor următoare?	Familia și profesia	Productivitate, tenacitate	Generativitate
			Sărăcie, regresie	Stagnare
Maturitatea Bătrânețea - peste 60 de ani	Am găsit satisfacția gândurilor și muncii mele?	Pensionarea	Sensul sfârșitului, unitate, bună direcționare	Integrarea Eului
			Lipsa desăvârșirii, insatisfacții	Disperare

An/Perioadă	Sarcina/Criza/Dilema	Factori sociali determinanți	Condiții sociale	Efect psihosocial
0 - 1 an	Pot avea încredere în lume?	Mama sau substitutul matern	Suport, satisfacerea trebuințelor de bază	Încredere
			Lipsa suportului, inconsistența	Neîncredere
1 - 3 ani	Pot controla propriul meu comportament?	Părinții	Suport, sprijin, permisivitate	Autonomie
			Superprotecție, lipsa suportului	Îndoială/Dependență
3 - 6 ani	Pot deveni independent de părinți și pot explora fără limite?	Mediul familial	Încurajare, crearea oportunităților	Inițiativă
			Lipsa oportunităților, sentimente negative	Retragere/Vină
6 - 12 ani	Pot fi stăpân pe deprinderile necesare supraviețuirii și adaptării?	Școala și grupul de joacă	Exercițiu adecvat, educație bună, modele bune	Hărnicie
			Exerciții sărace, lipsa educației și a sprijinului	Inferioritate
12 - 18 ani	Cine sunt eu? Care sunt gândurile, sentimentele și atitudinile mele?	Modelele și convârstnicii	Stabilitate și continuitate interne bine definite, modelele sexuale	Identitate
			Confuzie, expectanțe slab definite	Confuzia rolurilor
Adultul tânăr 18 - 30/35 ani	Pot eu să mă dăruiesc complet altuia?	Prietenii și relația de cuplu	Înțelegere, încredere, căldură	Intimitate
			Singurătate, ostracizare	Izolare
Adultul 35 - 50/60 ani	Ce pot eu oferi generațiilor următoare?	Familia și profesia	Productivitate, tenacitate	Generativitate
			Sărăcie, regresie	Stagnare
Maturitatea Bătrânețea - peste 60 de ani	Am găsit satisfacția gândurilor și muncii mele?	Pensionarea	Sensul sfârșitului, unitate, bună direcționare	Integrarea Eului
			Lipsa desăvârșirii, insatisfacții	Disperare

INTRODUCERE ÎN DOMENIUL ÎNVĂȚĂRII (I)

**ÎNVĂȚAREA UMANĂ
ÎNVĂȚAREA ȘCOLARĂ**

Obiective:

La final, studenții vor putea:

- Să definească învățarea și învățarea școlară.
- Să descrie factori ce influențează învățarea școlară.
- Să descrie modelul procesualității învățării propus de R. Gagné.

ÎNVĂȚAREA CA FENOMEN AL EVOLUȚIEI LUMII VII

(adaptare la mediu)

- **Învățarea** este procesul dobândirii experienței individuale de comportare. (Leontiev)
- **Învățarea** este o schimbare în comportamentul unui organism, ca urmare a unei interacțiuni cu mediul, care se traduce printr-o creștere a repertoriului său. (Doron și Parot)

ÎNVĂȚAREA UMANĂ

”... reprezintă acea modificare a dispoziției sau a capacității umane care poate fi menținută și care nu poate fi atribuită procesului de creștere”.

(R. Gagné)

ÎNVĂȚAREA UMANĂ

”.... este o schimbare relativ permanentă în comportamentul sau potențialul comportamental al unei persoane, datorată experienței anterioare și care nu poate fi atribuită unor stări temporare ale organismului, cum ar fi cele determinate de oboseală, boală sau substanțe”.

(Hergenhahn)

ÎN CONCLUZIE

Pentru a vorbi de învățare, trebuie să fie îndeplinite trei condiții:

- ✓ Să existe o schimbare în comportament.
- ✓ Schimbarea să fie rezultatul experienței.
- ✓ Schimbarea să fie durabilă.

ÎNVĂȚAREA CA PROCES

(caracteristici)

- **Este evolutivă** – învățarea se realizează în timp
 - Durata învățării diferă de la o persoană la alta
 - Diferă la aceeași persoană funcție de contextul bio-psiho- social și cunoștințele anterioare
- **Are o natura informativ-formativă** – noile cunoștințe restructurează sistemul de personalitate sub aspect: cognitiv + afectiv + voluntar
- **Conduce la un rezultat** – “Dobândirea experienței de viață” pentru instrumentarea adaptabilității persoanei.

DOMENII ÎN CARE ESTE IMPLICATĂ ÎNVĂȚAREA UMANĂ

- **domeniul acțional (conativ)** – constă în achiziționarea deprinderilor necesare dezvoltării fizice și motorii adecvate și adaptării eficiente la mediu.
- **domeniul cognitiv** – implică dezvoltarea de abilități intelectuale și academice care conduc la dezvoltarea mentală și intelectuală la adaptarea la sine și la mediu.
- **domeniul afectiv** – se reflectă în achiziționarea de deprinderi sociale, maturizare emoțională și dezvoltare morală.

ÎNVĂȚAREA ȘCOLARĂ

”..... reprezintă o activitate sistematică, dirijată, desfășurată într-un cadru organizat (instituții specializate de **instruire și educație**), orientată în direcția asimilării de cunoștințe și a formării structurilor psihice și de personalitate”.

(D. Sălăvăstru)

CARACTERISTICI ALE ÎNVĂȚĂRII ȘCOLARE

- a) Se desfășoară într-un cadru și cu mijloace instituționalizate.
- b) Este un proces dirijat.
- c) Este un demers conștient, ce urmărește anumite finalități.
- d) Are caracter secvențial.
- e) Are caracter gradual.
- f) Este un proces relațional mijlocit.
- g) Are caracter informativ-formativ.
- h) Implică un efort personal din partea celui care învață.
- i) Este un proces motivațional.
- j) Antrenează și stimulează toate procesele psihice, personalitatea celui care învață.

LEGITĂȚI ALE ÎNVĂȚĂRII ȘCOLARE

- **Legea conștienței** – ține de funcționalitatea fenomenului de conștiință de sine.
- **Legea motivației** – învățarea este o activitate esențială motivată și orientată spre cunoaștere.
- **Legea conexiunii inverse** – învățarea se produce dacă cel ce învață obține la anumite intervale de timp feedback despre activitatea sa.
- **Legea repetiției inteligente** – învățarea umană este o activitate bazată pe repetiție, cu o anumită frecvență.
- **Legea transferului** – posibilitatea ca cele învățate să fie refolosite în practică.

VARIABLE CE INFLUENȚEAZĂ ÎNVĂȚAREA ȘCOLARĂ

FACTORI INTERNI

Factori cognitivi

- dezvoltarea cognitivă
- starea de pregătire
- memoria
- capacități metacognitive
- inteligențele multiple
- reprezentări inițiale

Factori afectivi

- emoții
- valori personale
- stimă de sine

Factori reglatori

- motivație
- voință

PROCESUL DE ÎNVĂȚARE

Contextul clasei

- relația elev-educator
- dinamica clasei
- dotările clasei/școlii

Caracteristici ale educatorului

- cunoștințe și formare
- atitudini
- așteptări
- valori personale și sociale
- motivație

Contextul social

- norme/legislație
- nivelul de dezvoltare
- valorile sociale împărtășite

FACTORI EXTERNI

STRUCTURA ȘI PROCESUALITATEA ÎNVĂȚĂRII

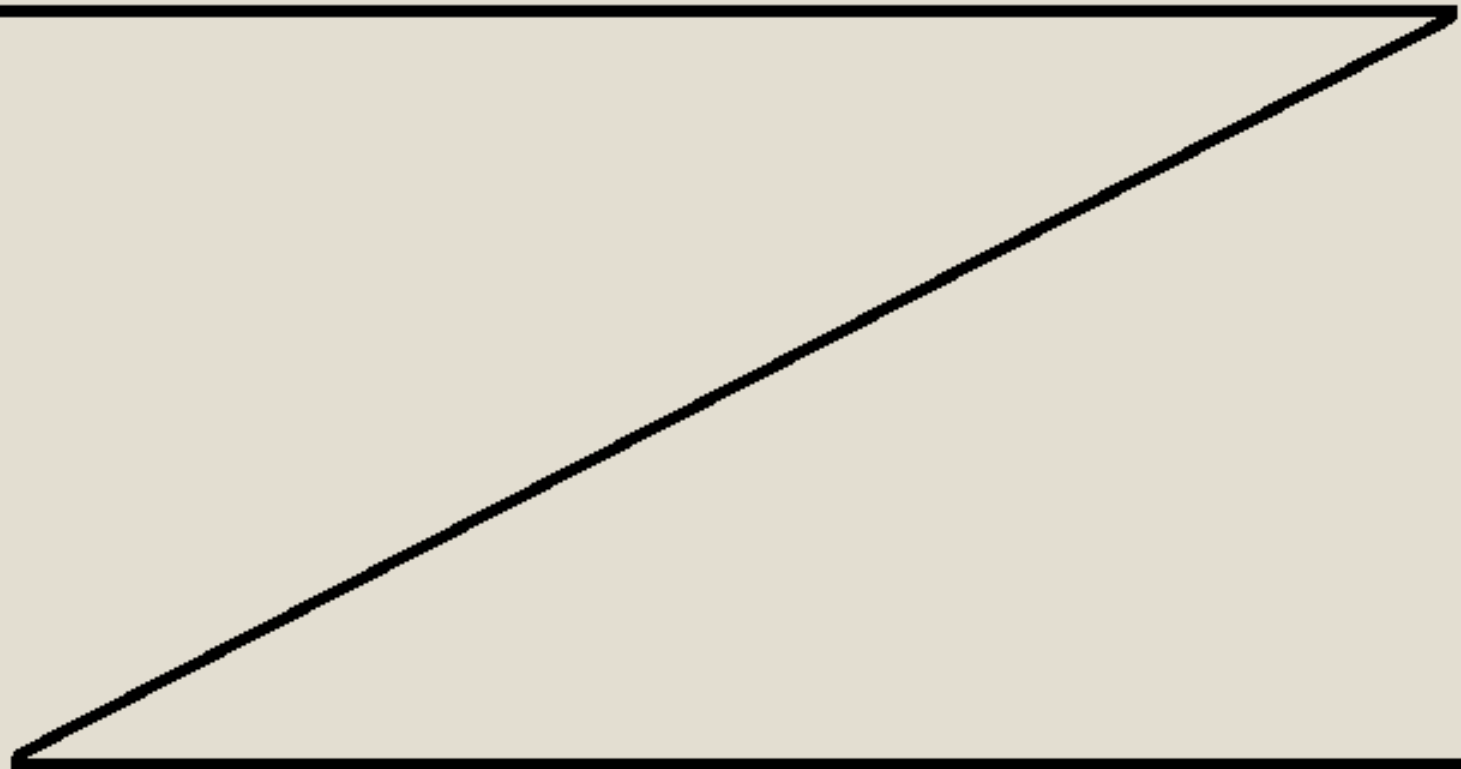
R.Gagné a pus în evidență procesualitatea învățării:

- 1. Faza de receptare**
- 2. Faza de însușire (asimilare)**
- 3. Faza de stocare**
- 4. Faza de actualizare (aprofundare)**

Modelul procesualității învățării (*R. Gagné*)

I. Faza de RECEPTARE

II. Faza de ÎNSUȘIRE

III. Faza de STOCARE

IV. Faza de ACTUALIZARE

INTRODUCERE ÎN DOMENIUL ÎNVĂȚĂRII (II)

TEORII EXPLICATIVE

Obiective:

La final, studenții vor putea:

- Să descrie caracteristicile definițiilor ale teoriilor prezentate.
- Să identifice aplicații ale teoriilor învățate, în educație.

ABORDAREA TRADIȚIONALĂ

*(omul ca ființă reactivă - reacția
la stimuli și dirijare externă)*

Teoriile behavioriste:

- Condiționarea clasică
 - Conexionismul
 - Condiționarea operantă
-]- asocierea S-R
]- asocierea S-R-S

ABORDAREA MODERNĂ ȘI CONTEMPORANĂ

*(omul ca ființă proactivă -
activism și autodeterminare)*

- Teoria cognitivă** - structurile cognitive interpuse între S-R: ființa activă
Teoria constructivistă - accent pe activismul subiectiv al ființei umane

Teoria gestaltistă - focalizarea
pe structurile cognitive

Hans cel isteț

ABORDAREA TRADIȚIONALĂ (BEHAVIORISTĂ)

*(reacție la stimuli și dirijare externă sau
omul ca ființă reactivă)*

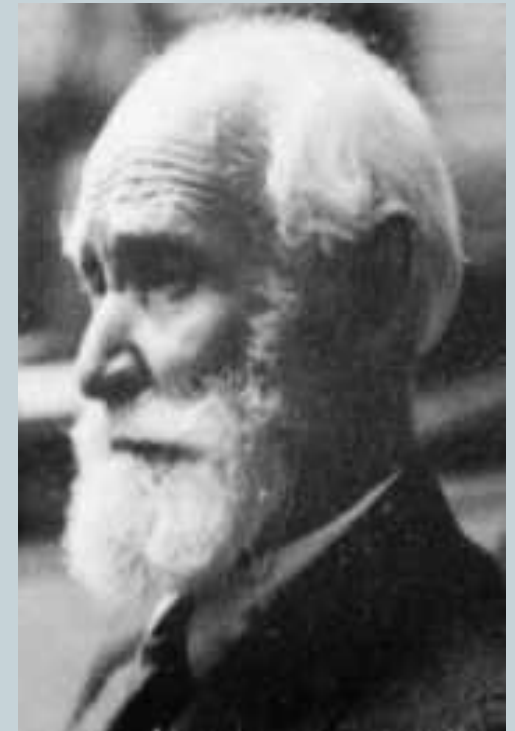
- CONDIȚIONAREA CLASICĂ
- CONEXIONISMUL
- CONDIȚIONAREA OPERANTĂ

CONDIȚIONAREA CLASICĂ S→R

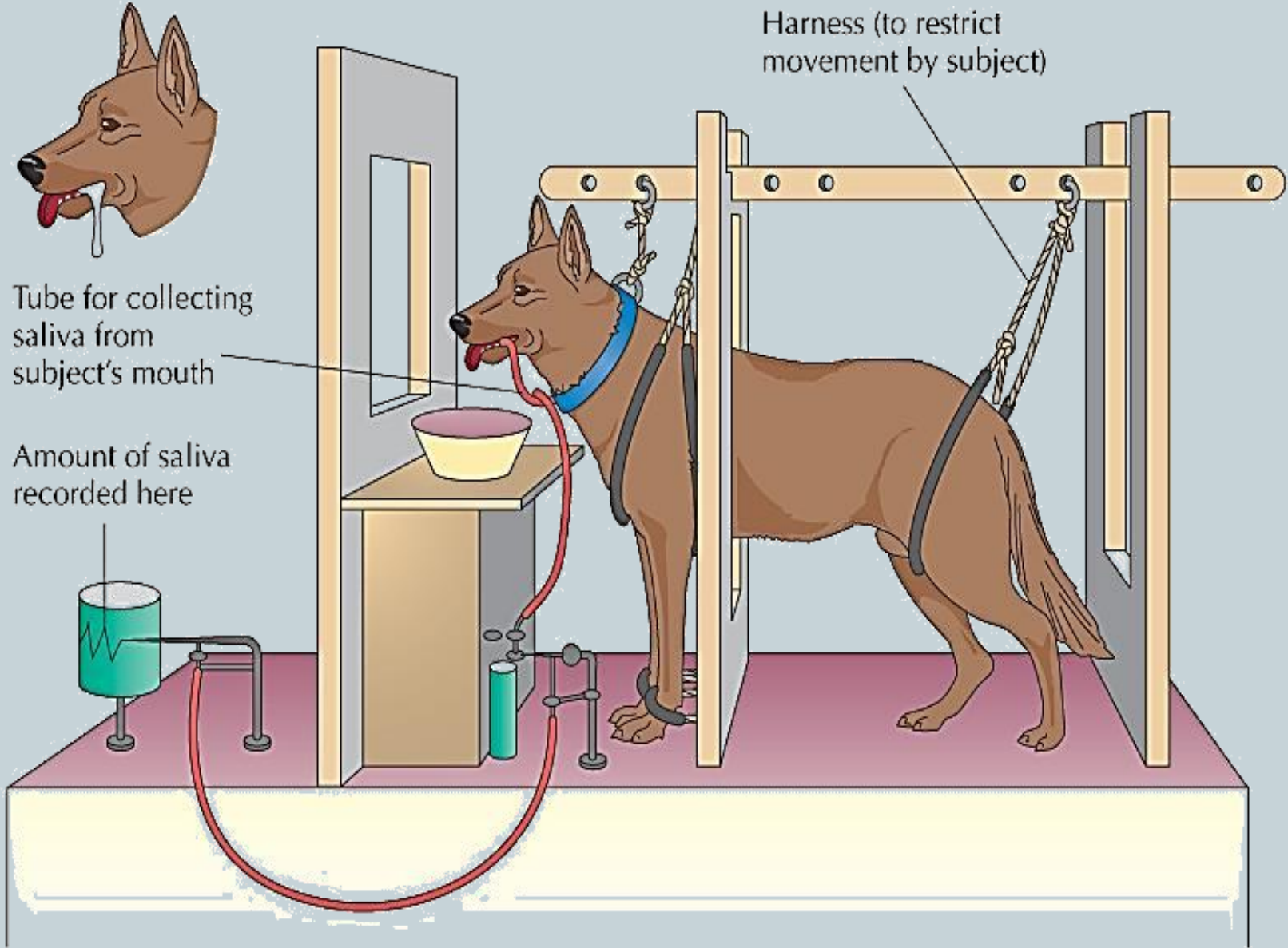
(a fost studiată de Ivan Petrovici Pavlov)

**Pavlov s-a ocupat de trei mari
subiecte:**

- **funcția nervilor cardiaci,**
 - **glandele digestive,**
(premiul Nobel în 1904)
 - **reflexele condiționate**
(pentru care ocupă un loc de
prim rang în istoria psihologiei).

Unul dintre experimentele lui Pavlov

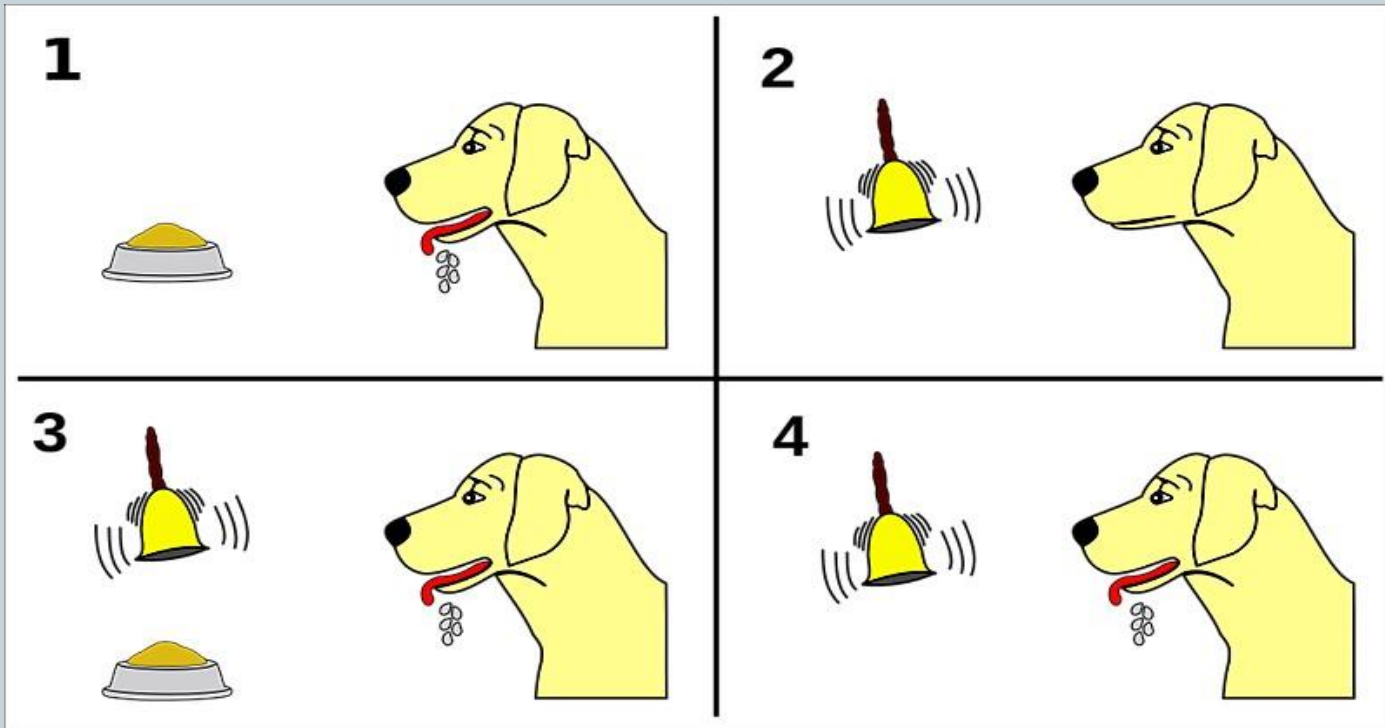

CONDIȚIONAREA CLASICĂ S→R

1) SN (hrană) → RN

2) SC (sunset)
SN (hrană) → RN

3) SC (sunset) → RC

Little Albert

By Louise Crutch
1652

Exposure Therapy

Conditioned stimulus (CS)

Fear of rabbits

Unconditioned stimulus (US)

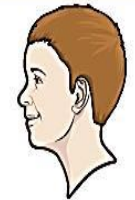
Unconditioned response (UR)

Unconditioned stimulus (US)

Conditioned stimulus (CS)

Unconditioned response (UR)

Conditioned stimulus (CS)

Conditioned response (CR)

IMPLICAȚII EDUCAȚIONALE

CONDIȚIONAREA UNOR RĂSPUNSURI

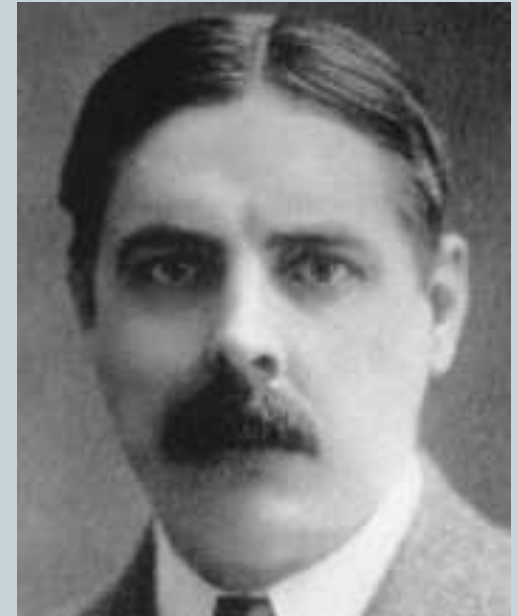
EMOȚIONALE NEGATIVE: ANXIETATEA

FAȚĂ DE EVALUARE

- Anxietatea față de evaluare se referă la **setul de răspunsuri condiționate** (cognitive, fiziologice, comportamentale, emoționale) **ce însoțesc preocuparea elevului cu privire la posibilele consecințe negative ale nereușitei.**
- Se declanșează atunci când elevul:
 - ✓ percepe situația de testare ca fiind amenințătoare;
 - ✓ consideră că nu are suficiente resurse pentru a face față situației
 - ✓ anticipează consecințele unui eșec ca fiind negative

TEORIA CONEXIONISTĂ

*(a fost dezvoltată de
Edward Lee Thorndike)*

- Thorndike a studiat mecanismele de realizare a unui răspuns comportamental la influența unui stimul (învățarea bazată pe legăturile dintre situații și răspunsuri).
- A numit acest model **CONEXIONISM**.

Experimentul lui Thorndike

Thorndike a formulat legile acestei forme de învățare:

- **Legea efectului** – întărirea sau slăbirea unei legături stimul-răspuns, ca rezultat a consecințelor pe care aceasta le are.
- **Legea exercițiului** – soliditatea unei legături stimul –răspuns este dependentă de numărul repetițiilor.
- **Legea stării de pregătire** – existența tendinței spre acțiune

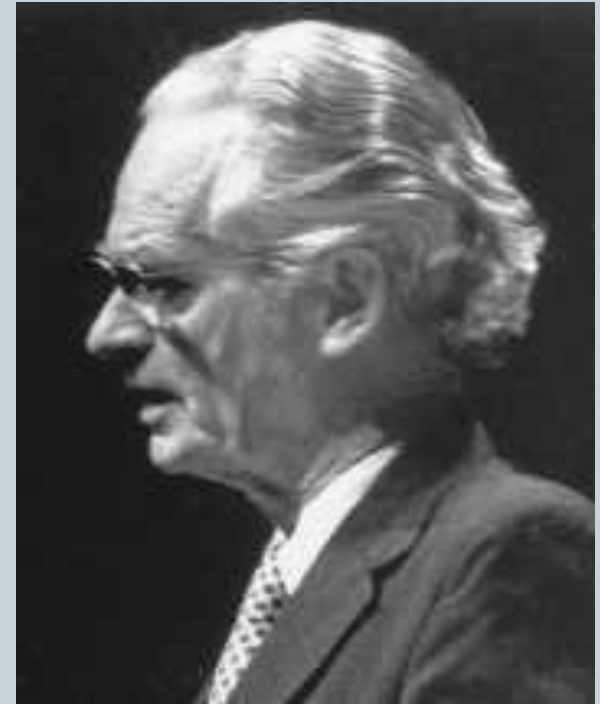
IMPLICAȚII EDUCAȚIONALE ALE TEORIEI CONEXIONISTE

- Thorndike a evidențiat trei aspecte ce trebuie avute în vedere pentru a facilita învățarea școlară:
 - ✓ Necesitatea identificării corecte a conexiunilor ce trebuie realizate și a acelor ce trebuie stinse în procesul formării elevilor.
 - ✓ Stabilirea riguroasă a situațiilor de învățare bazate pe satisfacție și a celor bazate pe insatisfacție.
 - ✓ Provocarea satisfacțiilor și insatisfacțiilor în situații educaționale bine stabilite.

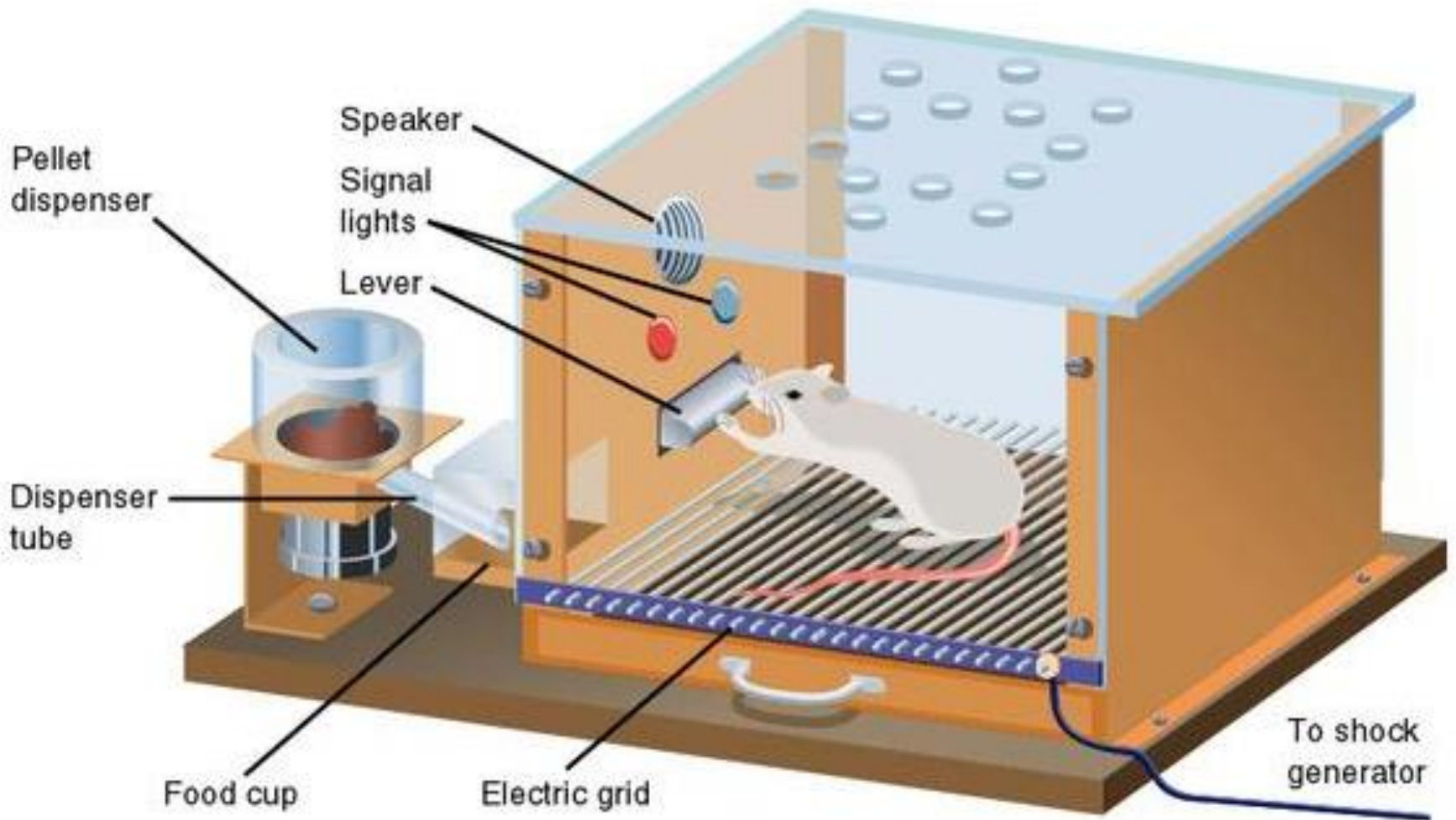
CONDIȚIONAREA OPERANTĂ $S \rightarrow R \rightarrow S$

(a fost elaborată de B. F. Skinner)

Reprezintă acea formă de învățare în care consecințele comportamentului influențează posibilitatea apariției acestuia.

Experimentul lui Skinner

**Pe baza acestui experiment fundamental,
Skinner a elaborat:**

- **Legea dobândirii** – vigoarea unui comportament sporește dacă este urmat de un stimul întăritor.

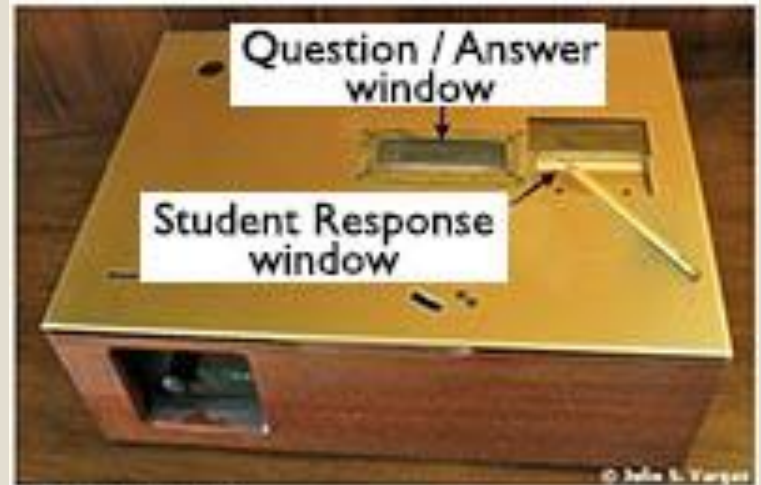
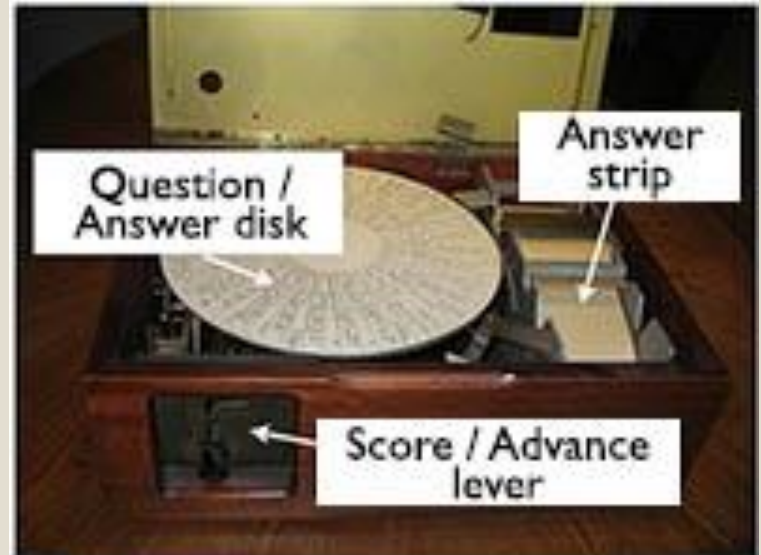
IMPLICAȚII EDUCAȚIONALE ALE TEORIEI CONDIȚIONĂRII OPERANTE

1. Instruirea programată
2. Tehnici de modificare a comportamentului
 - ✓ Pedeapsa în mediul școlar
 - ✓ Recompensa în mediul școlar

1. INSTRUIREA PROGRAMATĂ:

- **programarea liniară** – promovată de B. F. Skinner
- **programarea ramificată** – elaborată de N. Crowder

Mașina de învățat a lui B. F. Skinner:

(c) Julie S. Vargas

2. TEHNICI DE MODIFICARE A COMPORTAMENTULUI

- Tehnicile utilizate pentru modificarea comportamentelor deviante ale elevilor operează pe baza **ignorării comportamentului indezirabil, determinând stingerea lui și întărirea comportamentului dezirabil.**

PAȘI CE TREBUIE PARCURȘI PENTRU MODIFICAREA COMPORTAMENTELOR

(L. Cohen și L. Manion)

- Specificarea comportamentului indezirabil ce urmează să fie redus la minimum/înlăturat dar și a comportamentului dezirabil care îi va lua locul;
- Identificarea **întăririlor** ce susțin comportamentul nedorit pentru a putea fi evitate;
- Identificarea **întăririlor** care pot contribui la sporirea frecvenței comportamentului dezirabil – pentru a fi utilizate;
- Pe întreaga durată a acestui proces se înregistrează cu atenție schimbările de comportament.

RECOMANDĂRI PRIVIND ADMINISTRAREA ÎNTĂRIRILOR:

- trebuie administrată direct elevului, imediat după producerea comportamentului a cărui consolidare este vizată;
- elevul trebuie să știe clar ce comportament este întărit;
- elevul trebuie făcut conștient că întărirea este o consecință a comportamentului său;
- comportamentul așteptat trebuie să fie întărit cât mai des posibil, în timp ce opusul său nu trebuie să aducă nici un beneficiu;
- la începutul intervenției de dezvoltare a unui nou comportament se va aplica o întărire continuă, iar pe măsură ce noul comportament se stabilizează, întărirea va putea fi intermitentă;

Cum ar trebui să procedeze profesoara?

În timpul unei ore, Cristina (de șapte ani) ridică mâna de patru ori, pentru a răspunde, dar fără succes. Ea începe să vorbească cu un coleg. Profesoara îi face observație, apoi îi pune o întrebare la care Cristina răspunde corect.

PEDEAPSA ÎN MEDIUL ȘCOLAR

(trebuie aplicată astfel încât un comportament neadecvat să fie înlocuit cu unul dezirabil)

- Pedeapsa verbală – mustrarea este recomandată.
- Izolarea – schimbarea locului în altă bancă pentru a transmite sentimentul izolării.
- Retragera unor privilegii – întrunește acordul experților deoarece nu pare să aibă efecte secundare negative.
- Reținerea la școală după ore – pentru sarcini ce nu au legătură cu lecțiile (să repare ceva ce au stricat, să facă ordine în clasă sau curtea școlii).
- Sesizarea părinților cu privire la comportamentul neadecvat – scrisoare către părinți sau convocare acestora la școală.

RECOMANDĂRI:

- este important ca elevul să poată conștientiza mai întâi amenințarea recurgerii la pedeapsă, deoarece ar avea astfel ocazia să renunțe la comportamentul inadecvat;
- se va recurge la pedeapsă doar atunci când comportamentul indezirabil este persistent și nu lasă loc alternativei;
- pedeapsa trebuie însoțită de o discuție asupra naturii greșelii, a circumstanțelor în care s-a produs și asupra regulilor care au fost încălcate;
- elevul trebuie să știe pentru care dintre comportamente este sancționat – de aceea, pedeapsa trebuie să fie cât mai apropiată temporal de producerea comportamentului indezirabil;
- pedeapsa trebuie utilizată numai pentru înăbușirea comportamentului perturbator și trebuie să înceteze în momentul în care acesta nu mai apare
- de asemenea, va fi precizat și care era comportamentul corect, pentru a oferi elevului criterii în funcție de care va putea să-și autoevalueze comportamentul;

RECOMPENSA ÎN MEDIUL ȘCOLAR

(este mult mai eficientă decât pedeapsa, în modelarea comportamentelor elevilor – legea efectului)

- **Aprecieri verbale**
- **Expunerea ideilor elevului** – în clasă pe hol, în revista școlii.
- **Acumularea de puncte** – pentru activități individuale sau pe echipe și obținerea unor beneficii ulterior.
- **Observații personalizate** – pe lucrările sau caietele evaluate.

TEORIA GESTALTISTĂ

(începuturile orientărilor moderne ale învățării)

- Precede orientarea cognitivă.
- Gestaliștii afirmă că întregul este mai mult decât suma părților componente.
- Apreciau rolul experienței anterioare în învățare.

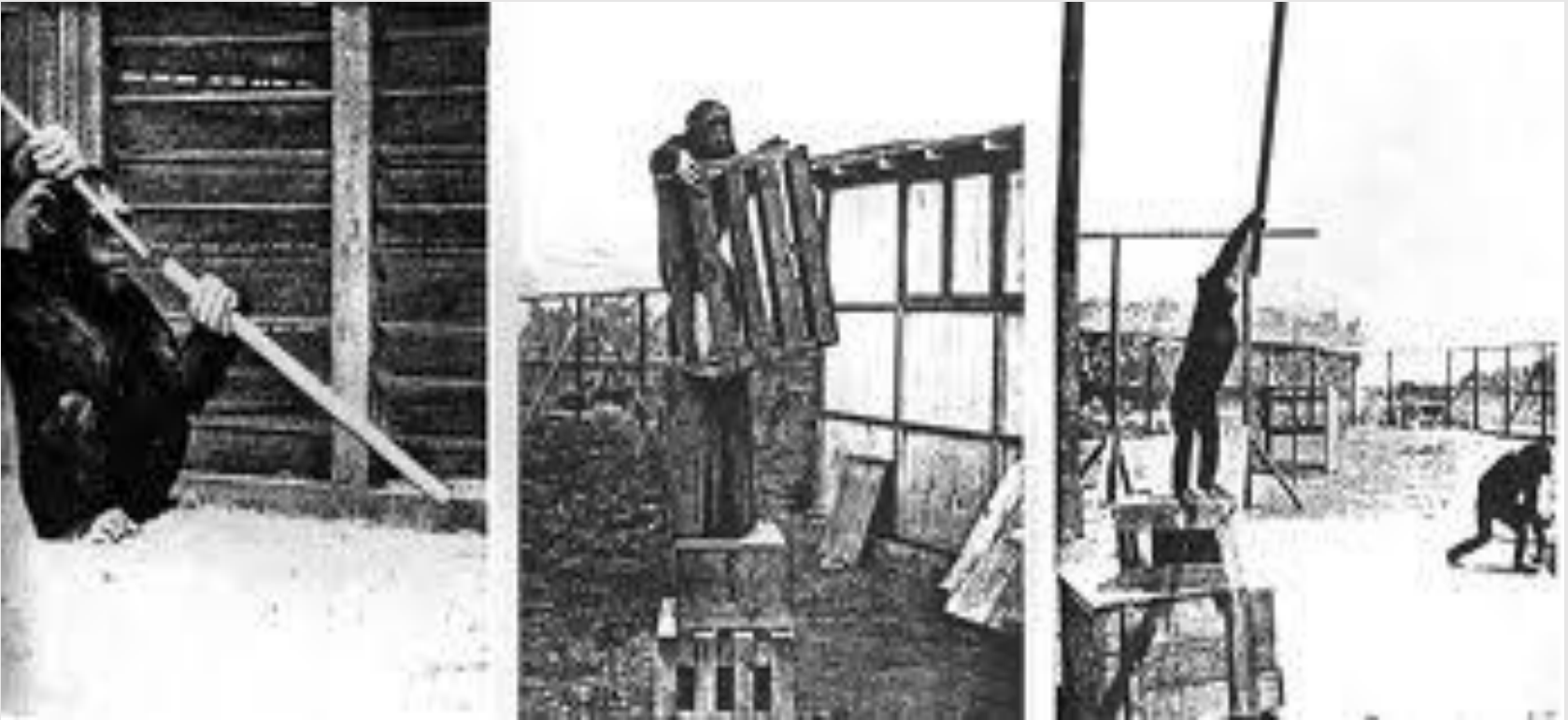
Wolfgang Köhler

unul dintre fondatorii gestaltismului

A realizat experimente cu cimpanzei și a demonstrat că învățarea, în special cea a rezolvării de probleme este însoțită de o cunoaștere adâncă a fenomenului și nu doar de repetiția mecanică.

Experimente cu cimpanzei

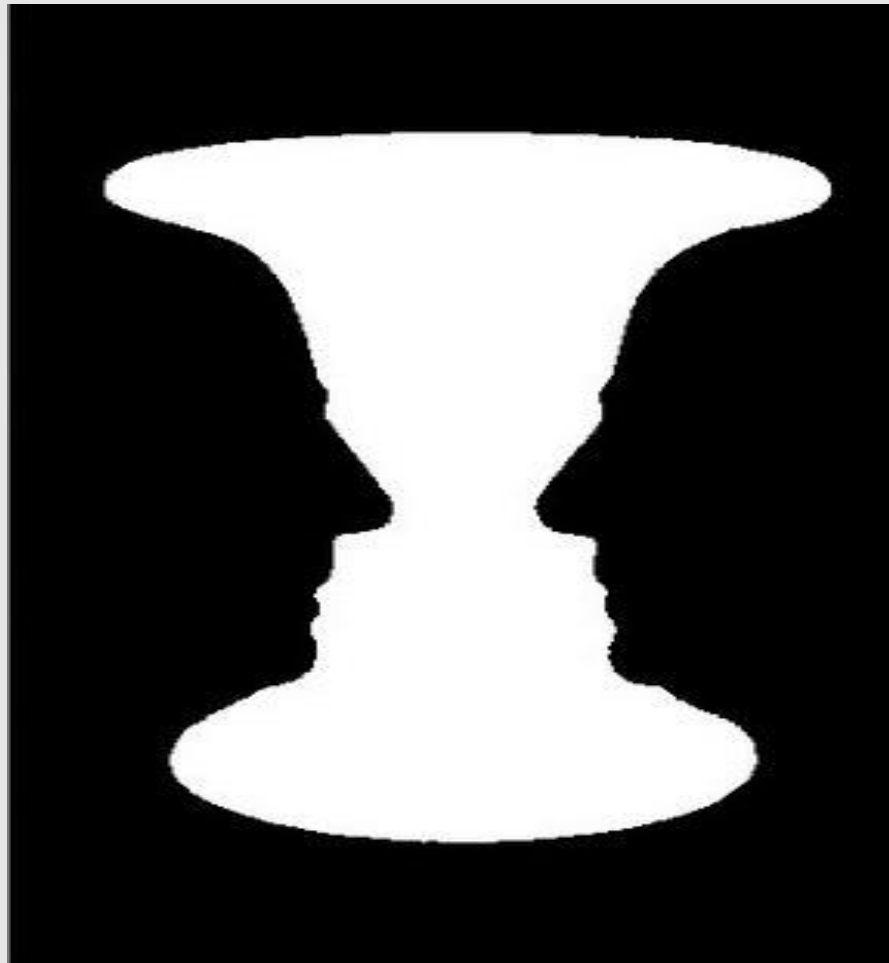
LEGILE ORGANIZĂRII PERCEPTIVE:

Legile intrinseci (se referă la modul în care este organizat stimulul și la faptul că acționează independent de experiența subiectului):

- legea pregnanței
- legea unificării
- legea inclusivității
- legea continuității
- legea proximității
- legea similitudinii

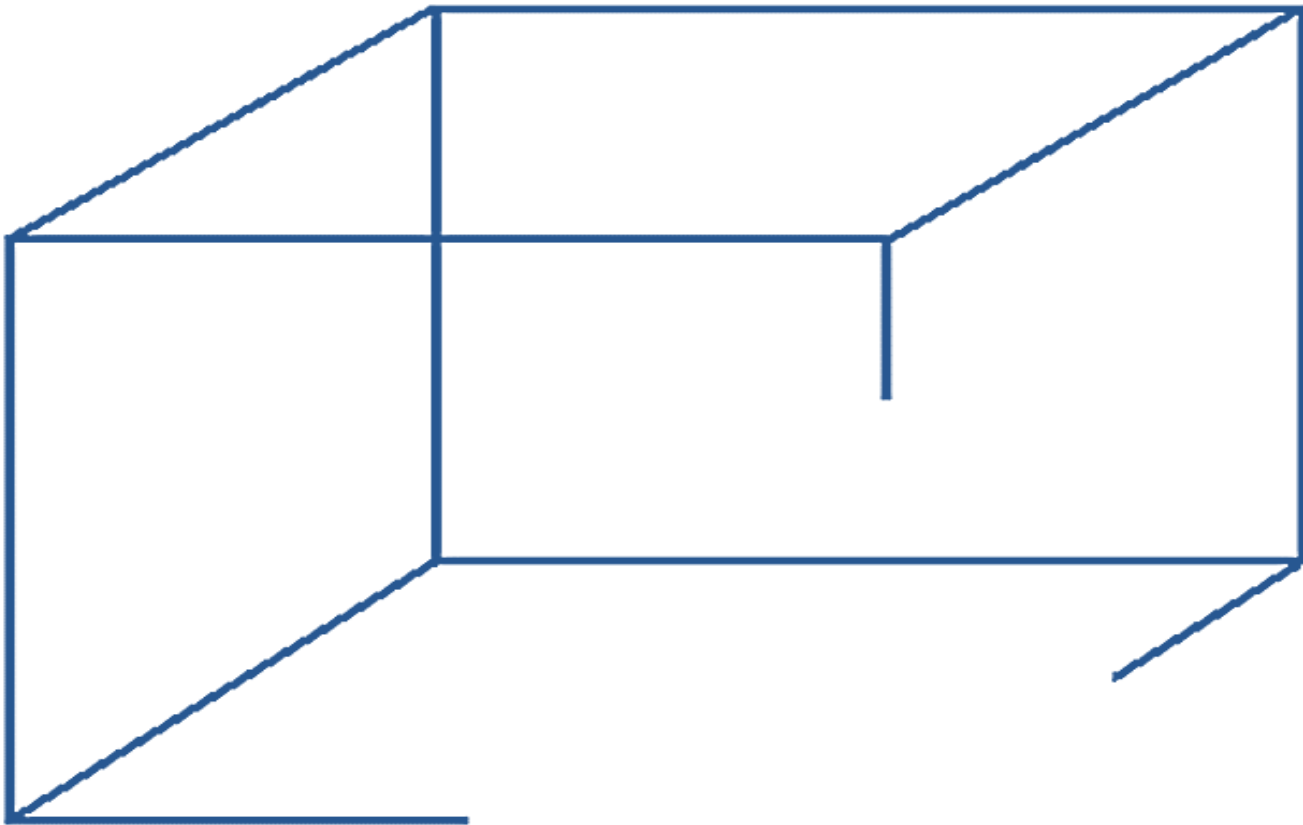
Legea pregnanței

Gestalturile (formele bune) tind să se detașeze de fond, relația dintre ele și fond fiind reversibilă

Legea unificării

Tendința subiectului de a construi forme/configurații care nu au lacune.

Legea inclusivității

Când din componente rezultă un tot unitar, elementele componente nu pot fi dissociate

Legea continuității

Formele cu contur continuu sunt mai bune (mai perceptibile) decât cele cu contur discontinuu

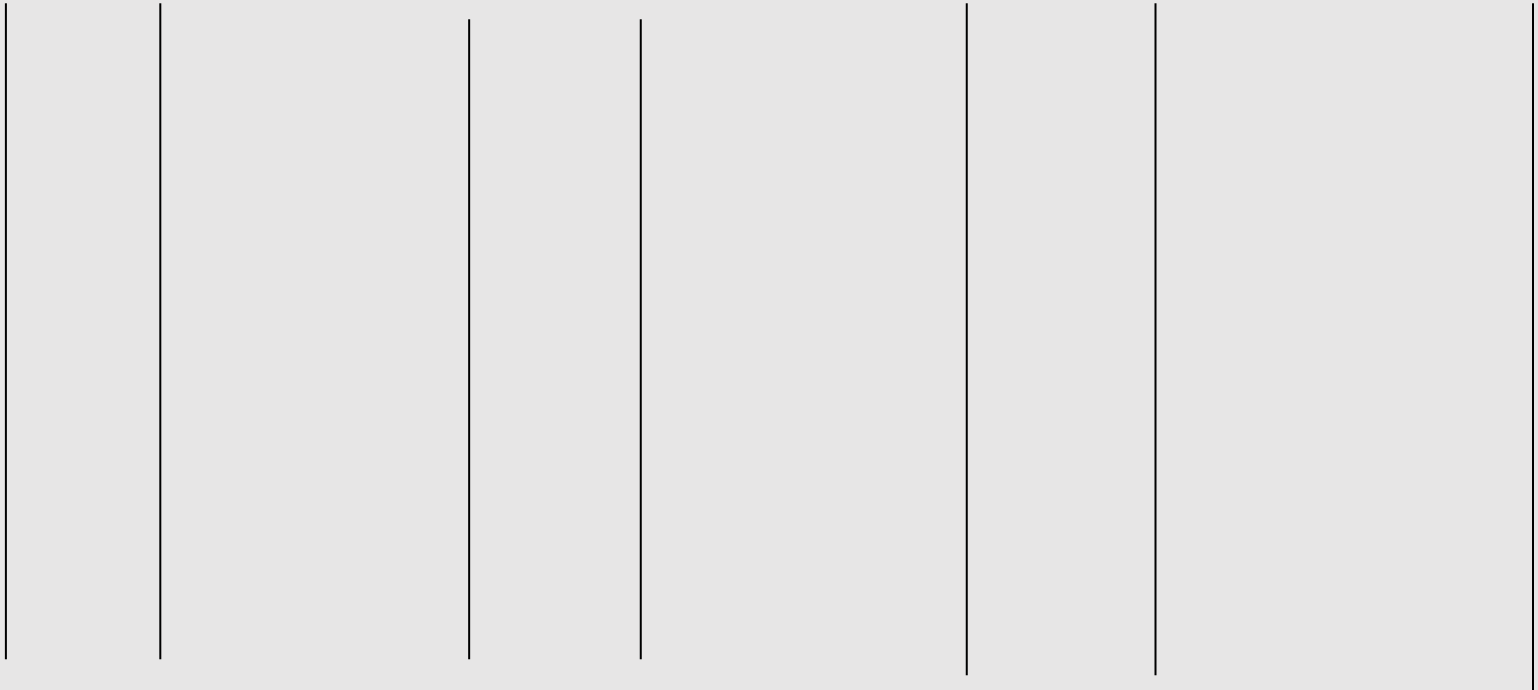
(a)

(b)

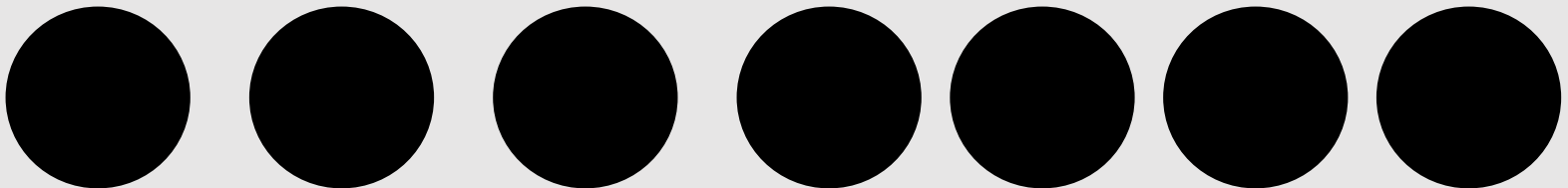
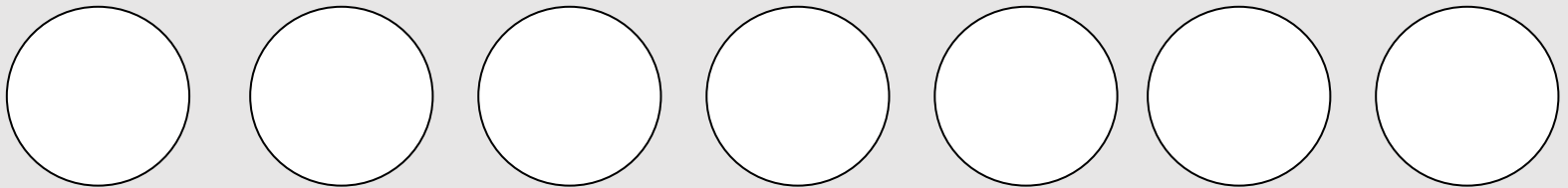
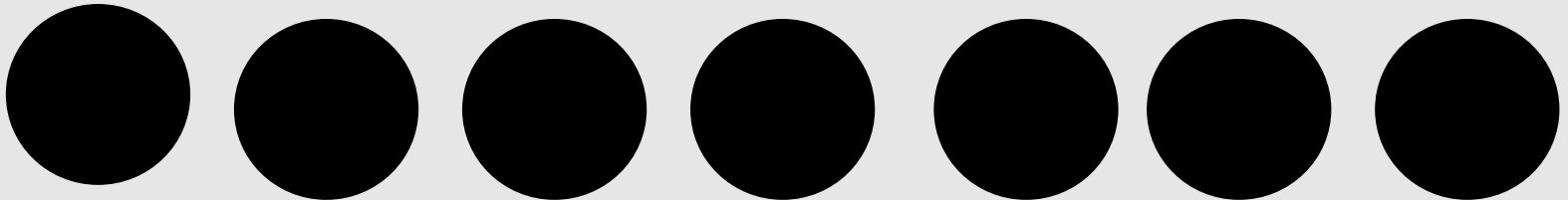
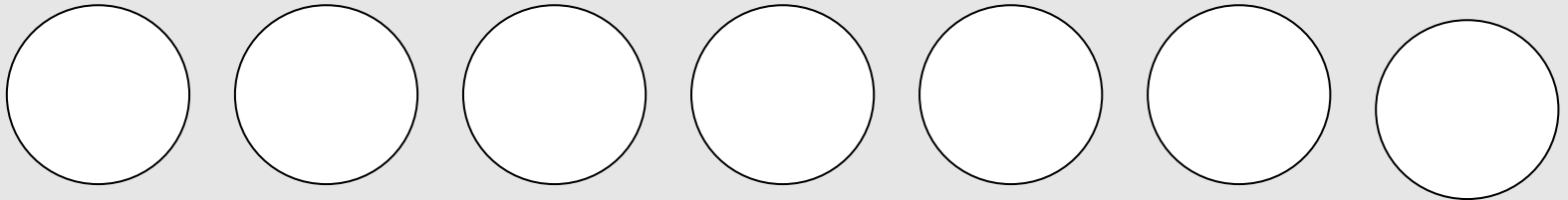
Legea proximității

Elementele care sunt apropiate în timp sau spațiu par să-și aparțină sau tind să fie percepute împreună

Legea similitudinii

Părțile similare tind să fie văzute împreună, ca formând un grup

LEGILE ORGANIZĂRII PERCEPTIVE:

Legile extrinseci (se referă la contribuția specifică adusă de subiect):

- legea montajului
- legea influenței atitudinii asupra percepției

Legea montajului

În cazul formelor slab structurate, pregătirea subiectului îi ghidează fenomenul de închidere

Legea influenței atitudinii asupra percepției

Percepția este condiționată de experiența trecută și de stările emoționale.

IMPLICAȚII EDUCAȚIONALE ALE TEORIEI GESTALTISTE

- designul instrucțional să se bazeze pe instrucțiuni scrise, atractive vizual, ușor de accesat;
- exercițiile să debuteze cu ceea ce este familiar, fiecare pas construindu-se pe precedentul;
- elementele să fie grupate în acord cu legăturile firești dintre ele;
- ilustrațiile să se bazeze pe experiența elevului;
- să fie accentuat ceea ce este esențial, evitându-se detaliile irelevante;
- golurile, dezacordurile, stimulează învățarea;

ABORDAREA MODERNĂ

*(activism și autodeterminare sau
omul ca ființă proactivă)*

- COGNITIVISMUL
- CONSTRUCTIVISMUL

TEORIA COGNITIVISTĂ A ÎNVĂȚĂRII

- Explică învățarea prin procese de interrelaționare și transformare a informațiilor receptate din mediu.
- Mentea umană este un sistem de procesare a informației (hardware), cogniția este programul (software) iar învățarea sau achiziția de cunoștințe (datele).

Exemple de comportamente specifice implicării active în procesul de învățare

- diferențierea dintre detaliile relevante și irelevante ale unor conținuturi studiate;
- examinarea mai multor aspecte ale unor situații, pentru a surprinde relațiile sau conexiunile dintre ele;
- căutarea unor dovezi pentru a susține validitatea unor afirmații;
- generarea de întrebări și căutarea de răspunsuri;
- dezvoltarea unor modalități proprii de studiu etc.

◦ D. Ausubel (1968) a fost printre primii psihologi care a elaborat un model cognitiv al achiziției cunoștințelor aplicat la educație și a subliniat faptul că **cel mai important factor ce influențează învățarea este ceea ce elevul știe deja.**

Modalități de integrare a cunoștințelor noi în cele vechi

- recurgerea la scheme;
- recurgerea la analogii;
- utilizarea sistematică a organizatorilor prealabili;

APLICAȚII ÎN EDUCAȚIE

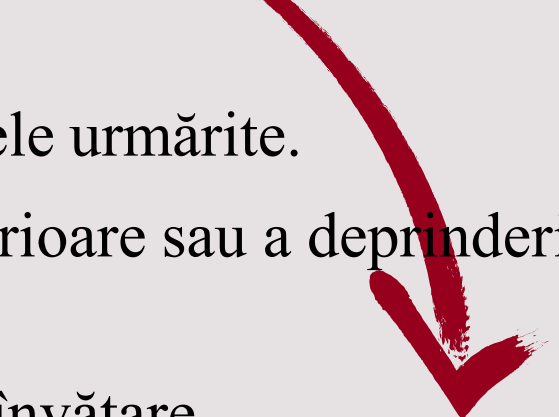
*de la teoria învățării cumulativ-ierarhice la
modelul condiționării ierarhice în instruire
(R. Gagné)*

1. Învățarea de semnale
 2. Învățarea stimul-răspuns
 3. Înlănțuirea de mișcări
 4. Asocierile verbale
 5. Învățarea prin discriminare
 6. Învățarea conceptelor
 7. Învățarea regulilor și principiilor
 8. Rezolvarea de probleme
-

APLICAȚII ÎN EDUCAȚIE

*de la teoria învățării cumulativ-ierarhice la **modelul condiționării ierarhice în instruire***

(R. Gagné)

1. Captarea și controlarea atenției.
 2. Informarea elevilor în legătură cu obiectivele urmărite.
 3. Stimularea reactualizării cunoștințelor anterioare sau a deprinderilor necesare învățării.
 4. Prezentarea stimulilor specifici sarcinii de învățare.
 5. Îndrumarea/orientarea gândirii elevilor până la obținerea performanței urmărite.
 6. Asigurarea conexiunii inverse.
 7. Aprecierea performanței – verificarea de către elev în un sau mai multe situații.
 8. Asigurarea posibilităților de transfer.
-

TEORIA CONSTRUCTIVISTĂ A ÎNVĂȚĂRII

- Accentuează rolul interpretării informațiilor, în mod subiectiv de elev (în funcție de realitatea acestuia).
- Descriu funcționarea cognitivă individuală ca un produs al interacțiunilor sociale.
- Subliniază importanța interacțiunilor sociale în co-construcția cunoștințelor.

În cadrul teoriei constructiviste au existat trei direcții de abordare a studiului învățării:

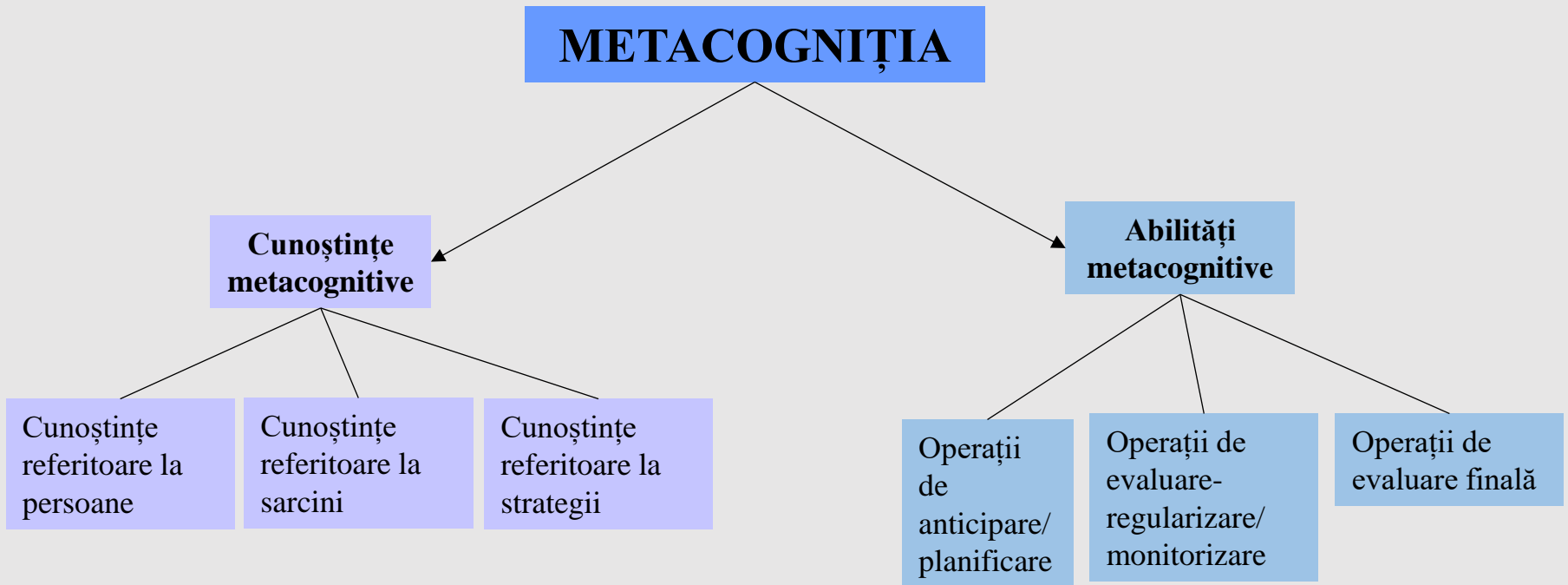
- **Constructivismul radical** – individul este agent direct al cunoașterii
- **Constructivismul cognitiv** – fundamentat pe teoria dezvoltării cognitive a lui J. Piaget
- **Constructivismul social** – evidențiază natura socială a cunoașterii (Vîgotski și Brunner)

- **J. Piaget** a arătat că nivelul dezvoltării inteligenței determină gradul și calitatea învățării.
- Pornind de la această teorie s-a concluzionat că **randamentul elevului în activitatea de învățare și capacitatea sa de a face față cerințelor învățării sunt în strânsă legătură cu starea de pregătire cognitivă**
 - dependentă de stadiul său de dezvoltare și de instruirea anterioară în diferite materii de studiu.

- **Constructivismul social (L.S. Vîgotski):** dacă Piaget descrie dezvoltarea ca pe o construcție internă a subiectului, **Vîgotski insistă asupra rolului interacțiunii sociale în această dezvoltare.**
- Pentru Vîgotski, construcția cognitivă a persoanei se realizează în contexte interactive, în cadrul cărora copilul și adultul se angajează într-o activitate comună.

METACOGNIȚIA reprezintă o privire asupra propriei noastre activități cognitive, fie în momentul acțiunii întreprinse (ca observare a strategiei utilizate – dacă este eficientă sau nu) fie după aceea (pentru a conștientiza ceea ce ne-a permis să reușim în activitatea realizată; pentru a conștientiza strategiile utilizate și pe care le-am putea folosi și în alte contexte).

STRUCTURA FUNCȚIONALĂ A METACOGNIȚIEI

LISTĂ REGLATOARE A ÎNVĂȚĂRII

(după Schraw, 1998)

PLANIFICARE	
• Ce fel de sarcină de învățare este aceasta?	
• Care este obiectivul meu?	
• Ce fel de informații și strategii îmi sunt necesare?	
• Cât de mult timp și ce fel de resurse îmi sunt necesare?	
MONITORIZARE	
• Am realizat o bună înțelegere a ceea ce fac?	
• Sarcina are sens?	
• Sunt pe drumul pentru atingerea obiectivului meu?	
• Este nevoie să fac schimbări?	
EVALUARE	
• Mi-am atins obiectivul?	
• Ce a funcționat?	
• Ce nu a funcționat?	
• Voi acționa diferit data viitoare?	
• Ce voi schimba?	

FACILITAREA ABORDĂRII CONȘTIENȚE A TEMEI PENTRU ACASĂ

(*exemplu*)

Cât timp ai petrecut realizând tema pentru acasă?	
Cât de bine ai înțeles lecția? Acordă un punctaj de la 1 la 10.	
Cât de mult ți-a plăcut lecția? Acordă un punctaj de la 1 la 10.	
Cât efort ai depus pentru a face tema? Evaluează intensitatea cu: 10, 5 sau 1.	
Au fost elemente din lecție care ți-au produs confuzie?	
Le-ai notat (elementele din lecție ce ți-au produs confuzie)?	
Ce ai făcut când ai devenit confuz?	
Ti-ai făcut notițe pe text (întrebări sau observații)?	
Ai făcut conexiuni între ceva din lecție și idei discutate în clasă?	
Ce conexiuni ai făcut?	
Ai făcut conexiuni între ceva din lecție și viața ta?	
Ce conexiuni ai făcut?	

**DEZVOLTAREA PROCESELOR
MOTIVAȚIONALE ȘI ROLUL LOR
ÎN ÎNVĂȚARE**

Obiective:

La final, studenții vor putea:

- Să definească motivația.
- Să explice diferențele dintre trebuință și motiv.
- Să descrie trebuințele elevilor.

MOTIVAȚIA

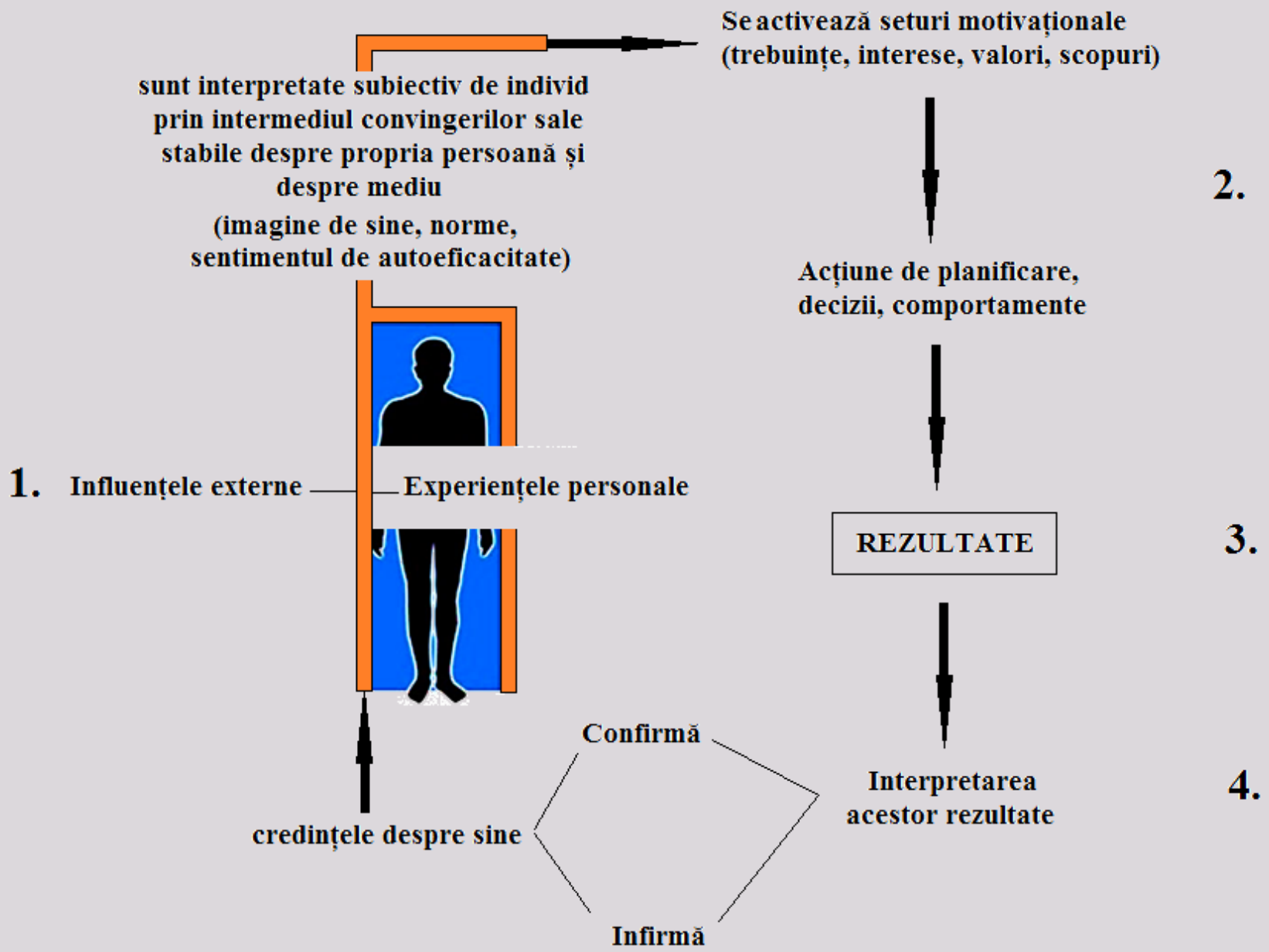
- ✓ Reprezintă totalitatea proceselor interne care activează, orientează și susțin comportamentul nostru.

COMPONENTE ALE MOTIVAȚIEI

- ✓ **Trebuințele** – sunt stări interne de necesitate, tensiuni care orientează omul spre anumite acte.
- ✓ **Motivele** – sunt cauza externă a acțiunii, filtrată prin nevoile/trebuințele interne.

COMPONENTE ALE MOTIVAȚIEI

- ✓ **Interesele** – desemnează orientarea selectivă și relativ constantă a persoanei spre anumite obiecte, fenomene, evenimente sau domenii de activitate.
- ✓ **Convingerile** – sunt idei adânc implementate în structura personalității, puternic trăite afectiv, care implulsează spre acțiune

Mecanismul motivației (după V. Mih)

FAZELE PROCESULUI MOTIVAȚIONAL

MOTIVAȚIA

```
graph TD; A[MOTIVAȚIA] --- B[Direcționare]; A --- C[Declanșare]; A --- D[Sustinere]; A --- E[Dezangajare];
```

Direcționare

(opțiunea efectuării unei anumite activități)

Declanșare

(angajarea resurselor cognitive, emoționale și comportamentale spre acțiune)

Sustinere

(perseverență pentru atingerea scopurilor prin focalizarea atențională și monitorizarea comportamentului)

Dezangajare

(defocalizarea atențională de pe sarcină în momentul rezolvării ei sau a apariției unui blocaj)

MOTIVAȚIA ÎN CONTEXT ȘCOLAR

” ... se referă la totalitatea factorilor care îl mobilizează pe elev la o activitate menită să îl conducă la asimilarea unor cunoștințe, la formarea unor priceperi și deprinderi.”

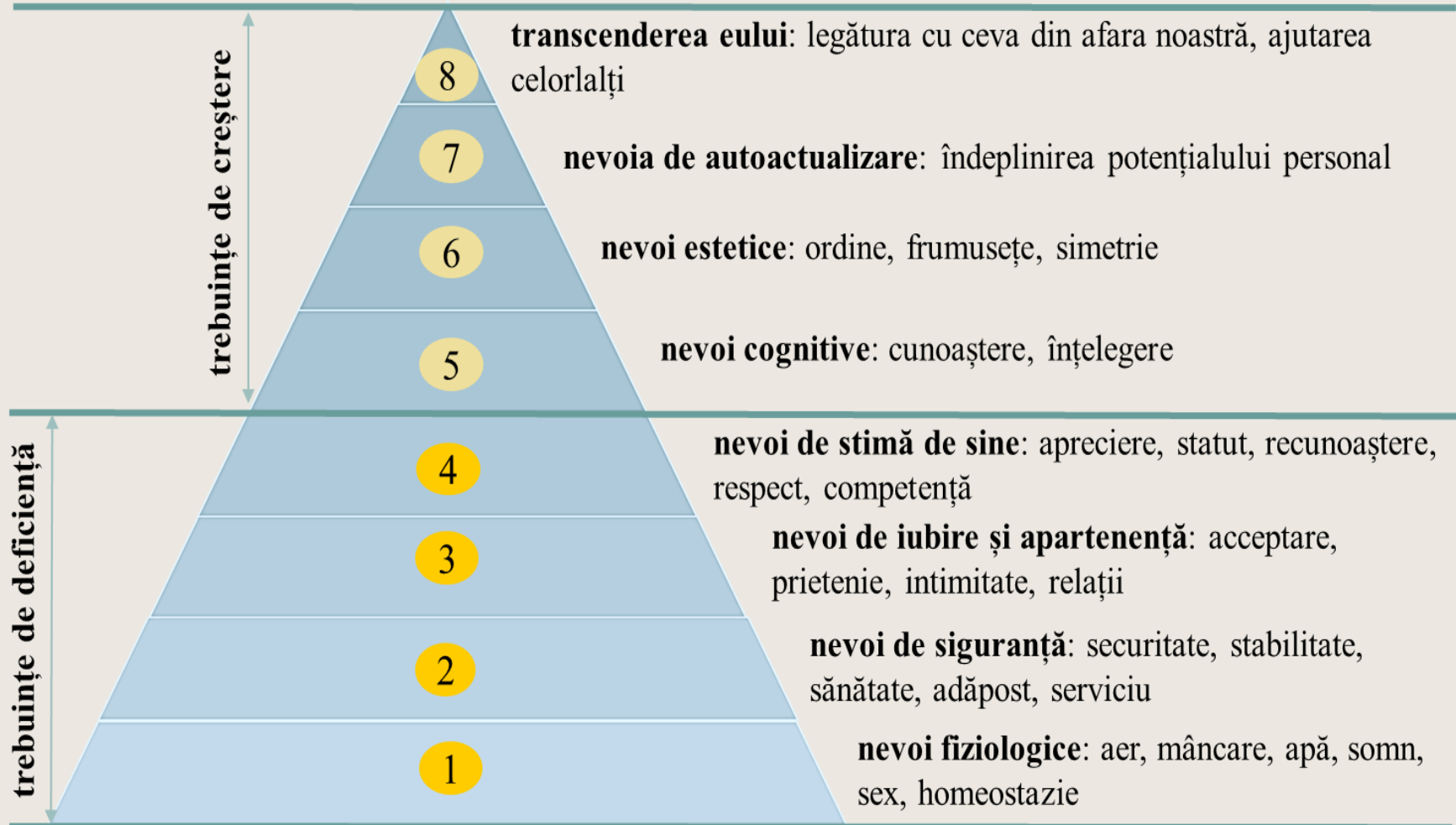
(D. Sălăvăstru)

Motivația pentru învățare are patru dimensiuni:

- **dimensiunea comportamentală** se referă la aspectul dinamic și la potențialul de a direcționa conduita.
- **dimensiunea personală** exprimă dorința de creștere a propriului prestigiu și a statutului personal.
- **dimensiunea socioculturală** reflectă necesitatea de funcționare socială.
- **dimensiunea cognitivă** reprezintă necesitatea individului de a face schimb de informații cu mediul și necesitatea lui de a se înțelege pe sine.

**TEORII ȘI MODELE EXPLICATIVE
CU APLICABILITATE ÎN SPAȚIUL
ȘCOLAR**

MODELUL IERARHIC AL TREBUIŢELOR (Abraham Maslow)

TREBUIŢELE ELEVULUI

- de alimentație corespunzătoare
- îmbrăcăminte ergonomică
- spațiu de învățat adecvat
- familie echilibrată
- grup de prieteni și de joacă
- dezvoltarea personalității

MOTIVAȚIA REALIZĂRILOR ÎN CONTEXT ȘCOLAR (Ausubel și Robinson)

- **impulsul cognitiv** – este centrat pe trebuința de a cunoaște și a înțelege;
- **trebuința afirmării puternice a eului** – este orientată spre obținerea unui randament școlar ridicat;
- **trebuința de afiliere** – este orientată spre realizări care să-i asigure individului aprobarea din partea unor persoane sau grupuri

MODELUL SOCIOCOGNITIV AL MOTIVAȚIEI ȘCOLARE (Rolland Viau)

- **percepția valorii unei activități** – este judecata pe care un elev o face asupra importanței unei activități pentru scopurile pe care el le urmărește.
- **percepția elevului asupra competenței sale de a îndeplini acea activitate** – se bazează pe un proces de autoevaluare în baza căruia elevul apreciază capacitatea lui de a îndeplini o sarcină;
- **percepția controlului pe care elevul crede că îl exercită asupra unei activități** – un elev care estimează că strategiile pe care le utilizează sunt adecvate pentru rezolvarea unei probleme, se va simți capabil de a controla derularea acelei activități.

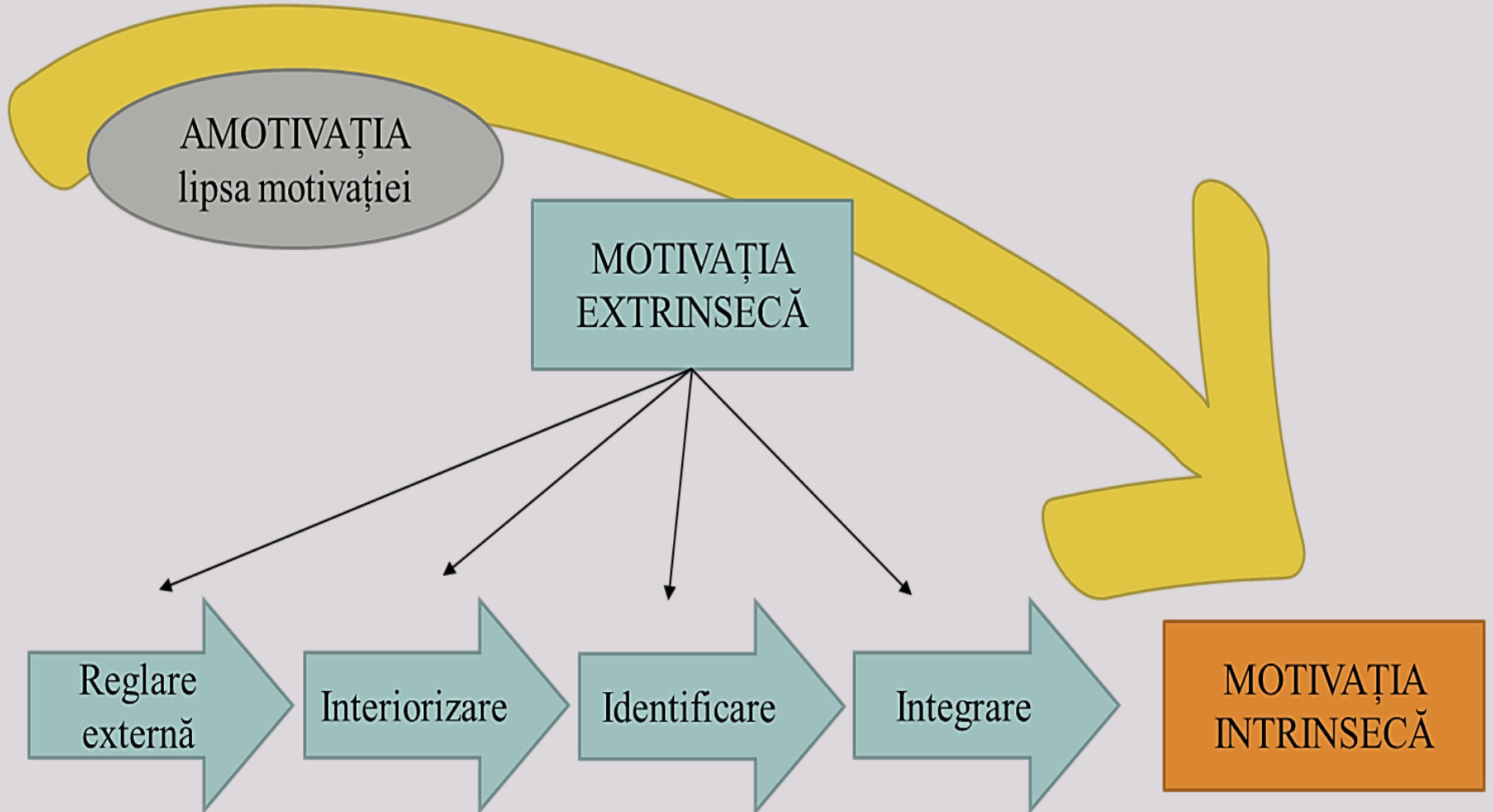
CLASIFICAREA TIPURILOR DE MOTIVAȚIE/MOTIVE

- **Pozitivă** (stimulată de: laude, încurajare, felicitări, recompense)
- **Negativă** (cauzată de folosirea: amenințării, pedepsei, blamării)
- **Cognitivă** (nevoia de a ști, a cunoaște, a înțelege)
- **Afectivă** (nevoia de obține aprobare din partea altora)
- **Intrinsecă** (este generată de surse interne subiectului)
- **Extrinsecă** (produsă de surse exterioare subiectului)

CONTINUUMUL MOTIVAȚIONAL

- Totalitatea fenomenelor motivaționale, trebuințe, motive, în diferite stări de activare, latente, conștiente, la diferite niveluri de ierarhizare.

Continuumul motivațional în concepția lui E. L. Deci

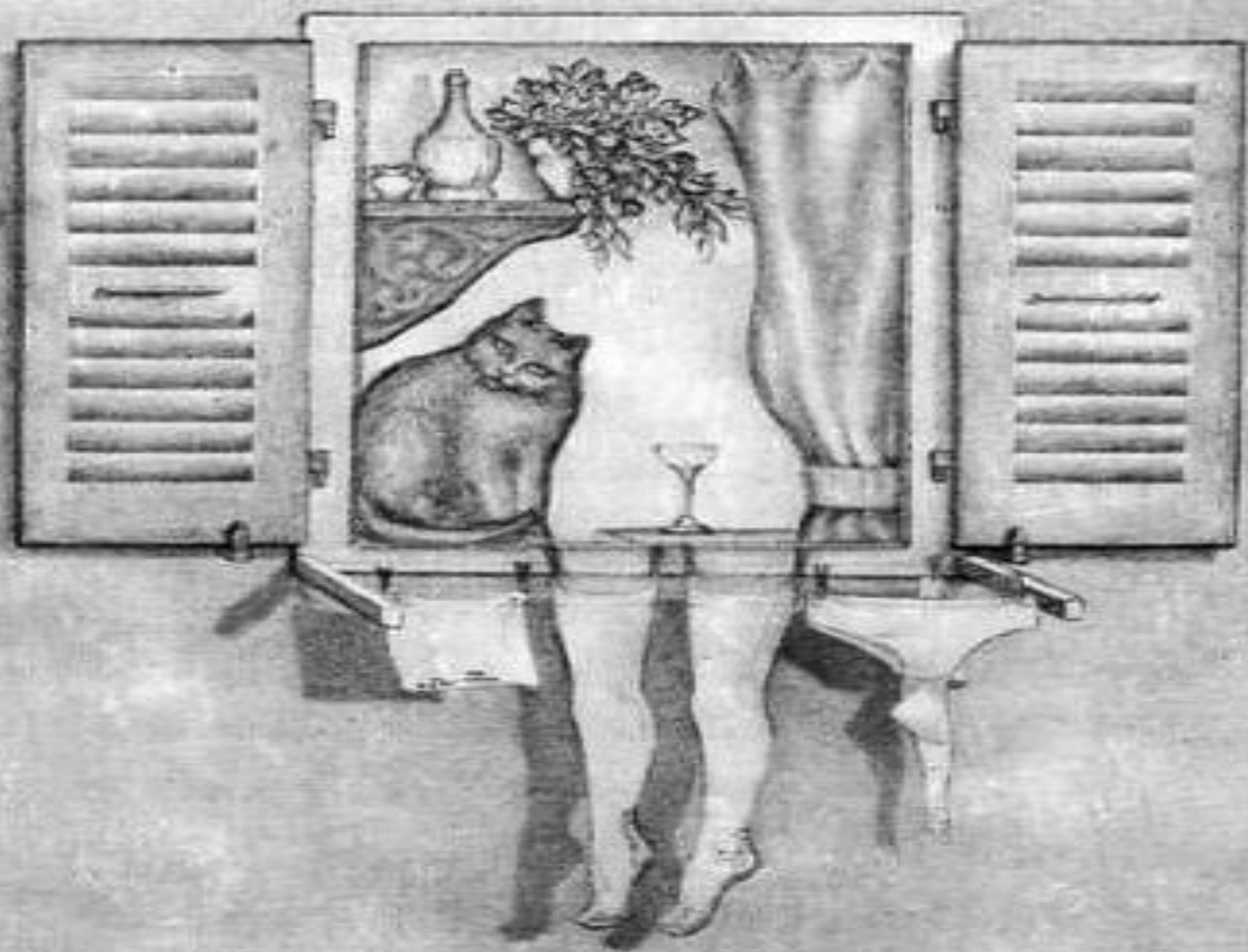

OPTIMUL MOTIVAȚIONAL

- ✓ Dacă sarcina de învățat este dificilă motivația elevului este eficientă dacă este ascendentă, crescând în intensitate.
- ✓ Dacă sarcina de învățat este ușoară, motivația este eficientă dacă este descendentă, scăzând în intensitate.

Strategii pentru captarea interesului elevilor chiar atunci când impulsul cognitiv este minim

- crearea unor conflicte cognitive
- apelarea la impulsul de autoafirmare al elevului
- cunoașterea domeniilor de interes ale elevului
- comunicarea, la începutul orei, a motivului pentru care este necesară învățarea aceluia lucru și pentru ce este util;

- îndemnarea și susținerea elevilor în vederea stabilirii unor obiective realiste și semnificative atât pe termen scurt (mai eficiente în cazul elevilor mici) cât și pe termen lung;
- sublinierea utilității obținerii unor rezultate școlare bune, punându-le în relație cu posibilitatea viitoare de a fi accesate universități mai bune, burse de studiu sau o carieră satisfăcătoare;
- invitarea la orele de clasă a unor membri ai comunității, astfel încât elevii să poată corela programa școlară cu carierele respective;

Caracteristici ale elevilor motivați ce îi ajută în obținerea succesului școlar

- emit aprecieri pozitive referitoare la experiența școlară pe care o trăiesc;
- se bucură de ceea ce fac;
- sunt convinși că vor avea rezultate bune;
- sunt convinși că au aptitudinile necesare pentru a avea succes;
- au încredere în mediul școlar și social, având așteptări realiste în ceea ce privește reușita lor pe viitor;

Comportamente ce pot servi drept indicatori ai existenței unor probleme de motivație

- elevul amână cat mai mult momentul începerii lucrului;
- are dificultăți în a se decide;
- își fixează scopuri greu de atins;
- alege calea cea mai facilă și mai rapidă pentru a îndeplini o activitate;
- crede că șansele sale de succes sunt reduse;
- refuză să încerce să execute o nouă activitate;
- își face munca rapid și fără a fi atent;
- abandonează repede o activitate și nu încearcă să o facă și a doua oară;
- pretinde că a încercat să lucreze, dar nu a ieșit nimic.
- explică eșecurile sale prin propria incapacitate de a face lucrurile cerute;

Când problemele de motivație ale elevului se regăsesc în percepțiile proprii cu privire la competența sa în a îndeplini o activitate, profesorul trebuie:

- să-i învețe pe elevi să gândească pozitiv atunci când se află în fața unei activități dificile (este greu, dar sunt capabil să reușesc);
- să-i obișnuiască pe elevi să-și stabilească în mod realist standardele de reușită, să se raporteze la reușitele lor anterioare și să nu se compare în permanență cu ceilalți colegi;
- atunci când e posibil, să-i lase pe elevi să-și definească ei înșiși obiectivele învățării; aceste obiective este bine să fie precise, pe termen scurt și să țină seama de capacitățile elevilor;
- în anumite situații, să-i ceară elevului să verbalizeze operațiile pe care le execută; în felul acesta, va putea lua cunoștință de procedurile care sunt bine executate, dar și de cele care mai necesită exerciții;
- să-l obișnuiască pe elev să nu se judece prea sever și să nu se culpabilizeze atunci când greșește.

Față de elevii considerați slabi și nemotivați, profesorul ar trebui să adopte următoarele comportamente:

- să-și exprime încrederea în capacitatea lor de a reuși;
- să le acorde aceeași atenție ca și elevilor buni;
- să evite crearea de situații competitive în care ei nu pot decât să piardă;
- să nu le facă observații în fața colegilor;
- să evite a-și exprima disprețul atunci când ei eșuează;
- să manifeste interes pentru reușitele lor.

CREATIVITATEA

PREAMBUL

????? Ce o fi
CREATIVITATEA?

???

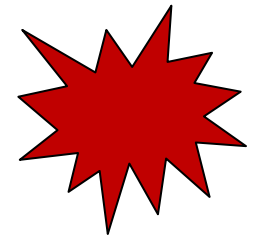
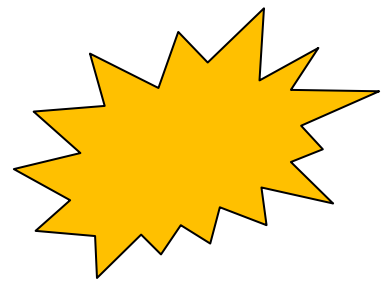
????!!!

?!

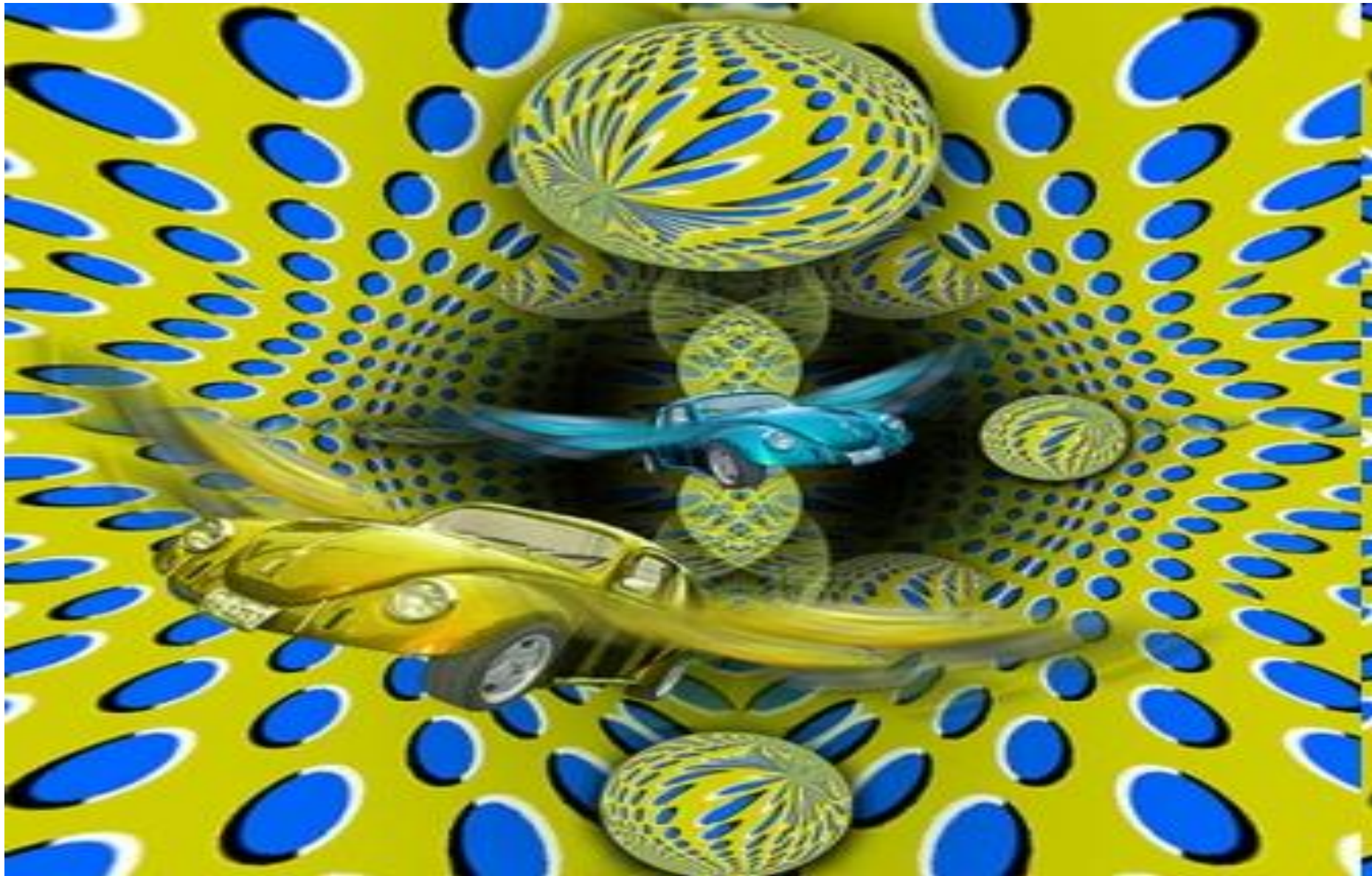
**Foarte simplu.
Gândiți-vă ...**

**... Ce facem când suntem prinși la
îngheșuială?**

... sau când rutina ne înghite ... ?

... Nu toți suntem

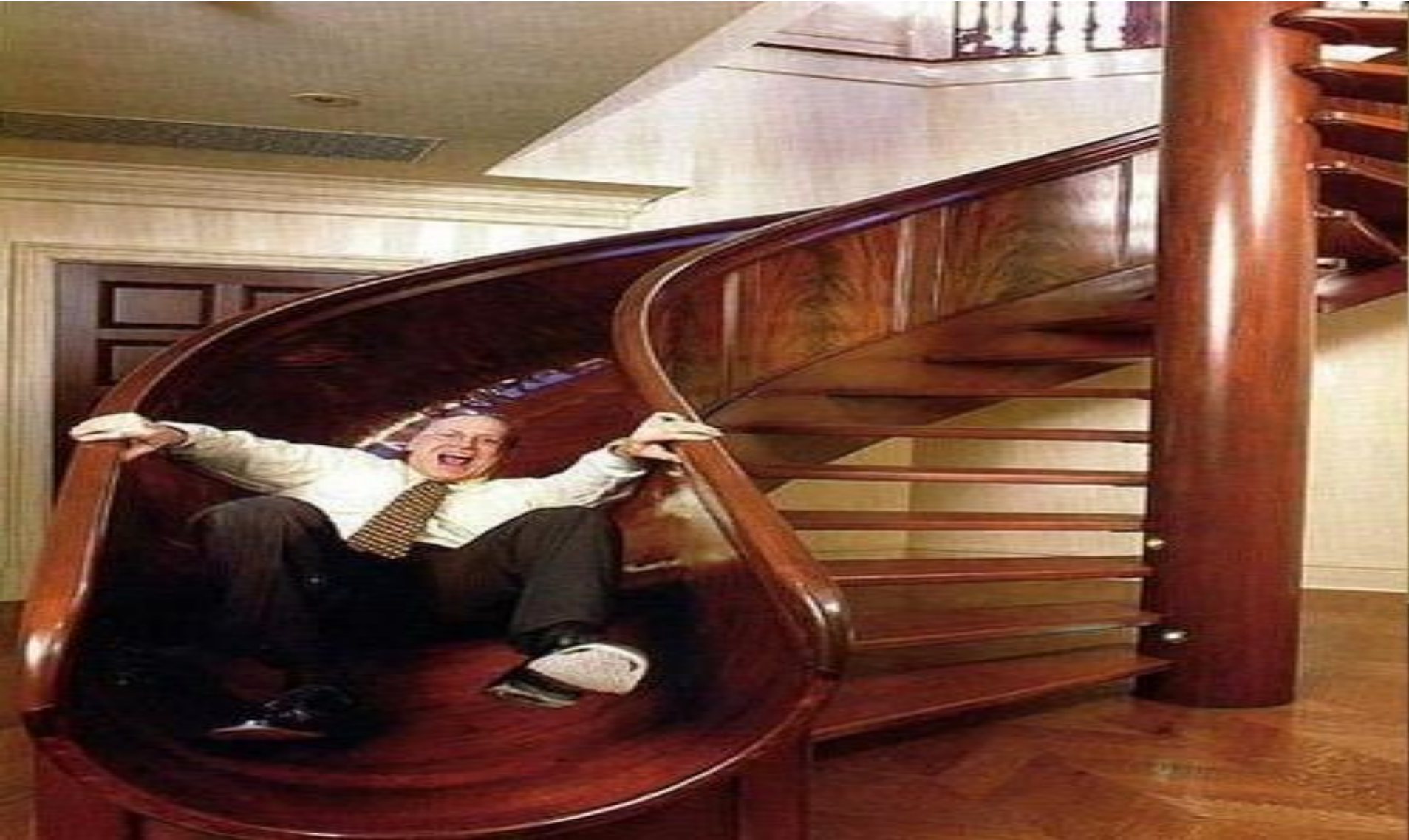
... EINSTEIN!

Și totuși ...ne pregătim de “luptă” ...

... cu ce avem

Cum facem ca totul să fie mai ușor?

Abordăm problema altfel ...

Atunci, **CREATIVITATEA** ne dă aripi.

Să fim creativi ...

Înseamnă să ne folosim **IMAGINAȚIA**

Riveris 09

.... și GÂNDIREA,

... să privim provocările vieții, dintr-o pluralitate de perspective ...

... și să fim deschiși către orice idee,

... pentru a avea o revelație (un insight).

Ideile bune ... apar când nu ne așteptăm

Deci, să ne punem mintea la contribuție.
(căci, unde nu-i cap vai de picioare)

Creativitatea este o chestiune de stare de spirit,

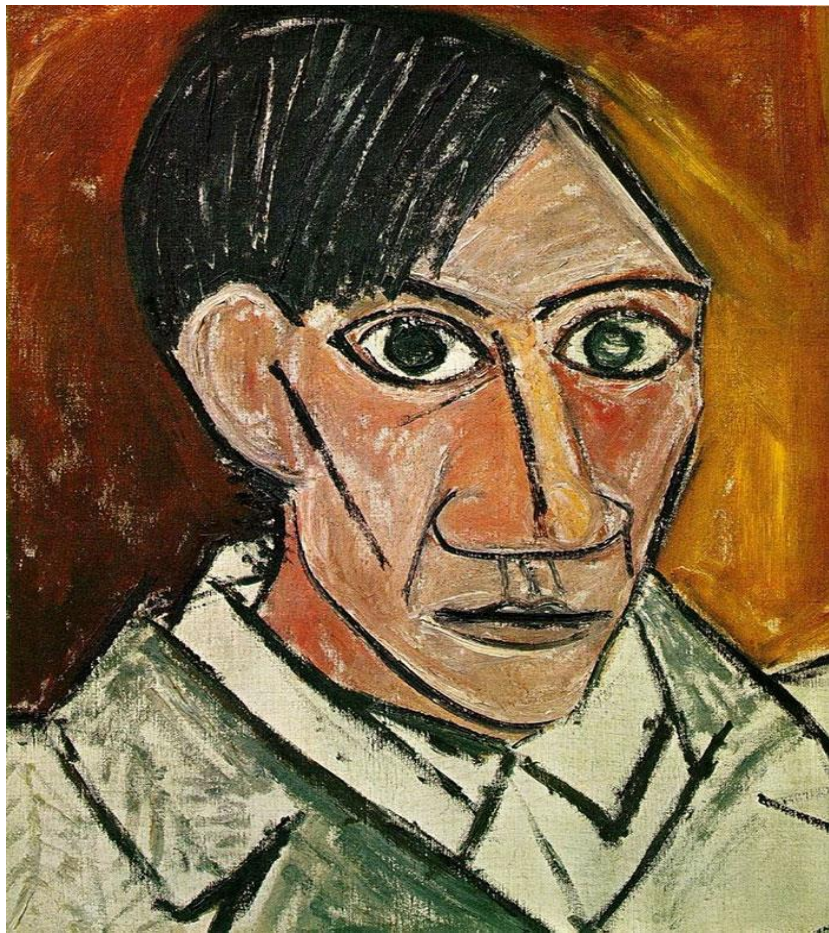
dar necesită implicare și studiu.

**Găsim soluții noi, pornind de la un fond personal
de cunoștințe, de experiențe și de emoții**

“Un sfert de oră de muncă și cincizeci de ani de experiență” – spunea Picasso, referindu-se la lucrările sale ...

Ca și la sportivi, trebuie antrenament.

Trebuie să avem o stare de spirit pozitivă față de noi și față de ceilalți ...

**și încredere în devierile, uneori iraționale,
ale gândirii noastre ...**

Să ne confruntăm soluțiile proprii, cu ale altora.

**Când mergem cu elaborarea ideilor
până la capăt, putem ajunge departe ...**

... și chiar pot funcționa.

Creativitatea se trăiește!

CIRCLE
 $C = 2\pi r$
 $A = 2\pi r^2$

TRIANGLE
 $C^2 = a^2 + b^2$
 $A = \frac{1}{2}bh$

SQUARE
 $A = l \times w$

Other elements:
 $a^0 = 1$
 π
 $(ab)^n = a^n b^n$
 $a^m \times a^n = a^{m+n}$
 $(a^m)^n = a^{mn}$
 $\frac{a^m}{a^n} = a^{m-n}$
 $(a+b)^2 = a^2 + 2ab + b^2$
 $a^{-n} = \frac{1}{a^n}$
 $(\frac{a}{b})^n = \frac{a^n}{b^n}$
 $s = vt$

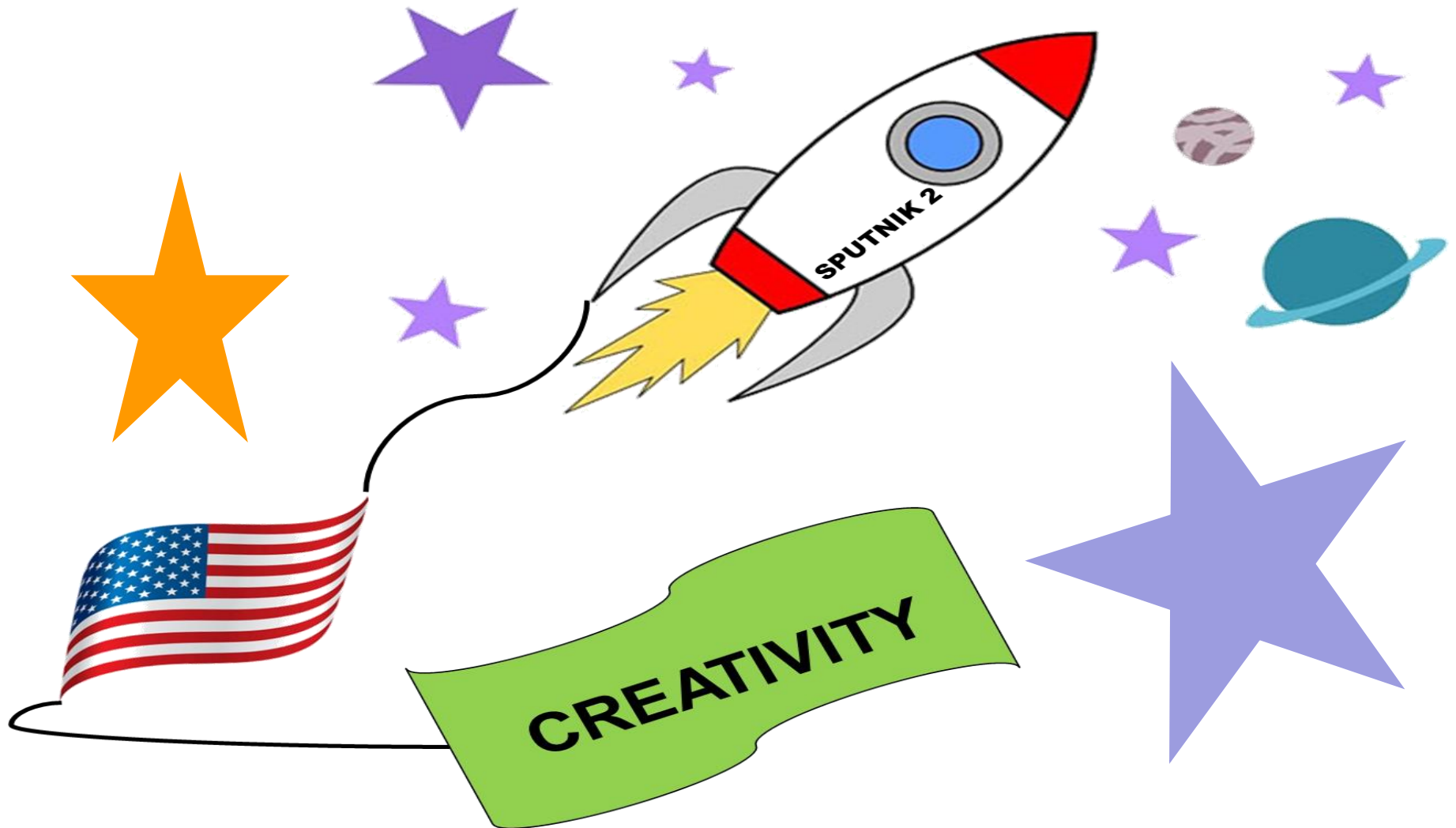
MAI CONCRET ...

Ce este creativitatea?

- **Creativitatea** – este activitatea corelată a tuturor forțelor psihice (processe cognitive, afective, motivaționale, aptitudini și atitudini) conștiente și inconștiente puse în slujba elaborării noului, utilului, originalului.

M. Caluschi

Cum s-a ajuns să se studieze creativitatea?

De ce atât de târziu?

Și de ce este important să se cerceteze?

Dimensiunile creativității

Creativitatea se manifestă în trei modalități diferite:

- Personalitatea creativă
- Procesul creativ
- Produsul creativ

Personalitatea creativă

Factorii creativității

- **Creativitatea** este favorizată prin cooperarea a trei categorii de factori: psihologici, biologici, socio-culturali.
- Printre cei mai importanți factori psihologici se numără **imaginația** și **gândirea**.

- **Imaginația** – este capacitatea minții omenești de a crea noi reprezentări pe baza percepțiilor, reprezentărilor sau ideilor acumulate anterior.
- Este un mecanism psihic absolut necesar pentru viața, cunoașterea și activitatea omului.

- **Gândirea** – este un proces psihic superior, cognitiv ce reprezintă o succesiune de operații.
- Deși funcționează ca un tot unitar, gândirea are două componente distincte: **gândirea divergentă** (creativă) și **gândirea convergentă** (analitică).

Potențialul creativ

Gândirea divergentă (creativă) are ca dimensiuni:

- Fluiditatea
- Flexibilitatea
- Originalitatea
- Elaborarea

Exemplu de răspunsuri la întrebarea:

Ce consecințe ar fi dacă toți oamenii ar fi clone?

1. Nu vor exista mărimi diferite la îmbrăcăminte.
2. Nu vor exista mărimi diferite la încălțăminte.
3. Irișii ochilor vor avea același aspect și culoare.
4. Toți oamenii vor purta/nu vor purta ochelari.
5. Vor apărea boli genetice.
6. Oamenii nu se vor putea căsători.
7. Oamenii nu vor putea avea copii.
8. În final, omenirea va dispărea.
9. Nu se vor putea depista criminalii prin analiza ADN.
10. Toți oamenii vor avea aceleași amprente digitale.
11. Oamenii nu vor mai putea fi identificați după irisul ochilor.

Procesul creativ - faze

- **Prepararea** (nivel conștient)
- **Incubația** (nivel inconștient)
- **Iluminarea** (nivel inconștient, pătrunde în conștient)
- **Elaborarea/realizarea** (nivel conștient)
- **Verificarea** (nivel conștient)

Produsul creativ – însușiri defnitorii

- **Originalitatea** (noutatea, imprevizibilitatea, surpriza, unicitatea)
- **Valoarea socială**

Produsul creativ

- *creativitate expresivă* (manifestări libere ale persoanei, de exemplu desenul copiilor)
- *creativitate productivă* (aplicarea unor tehnici cunoscute și realizarea de produse obișnuite)
- *creativitate inventivă* (realizarea de noi produse)
- *creativitate inovativă* (la nivelul principiilor unor domenii)
- *creativitate emergentă* (la nivelul mai multor domenii de activitate)

**CURS DE RECAPITULARE
ȘI INFORMAȚII DESPRE
EXAMEN**

Structura semestrului

Număr săptămână	Luna	Activități	Descriere
I	Octombrie	S1-C1	Seminar 1 – Seminar organizatoric Curs 1 – Psih. educației: problematică și obiective
II		S2-C2	Seminar 2 – Statusul și rolul de profesor Curs 2 – Psih. personalității I
III		S3-C3	Seminar 3 – Autocunoaștere și întărirea Eului Curs 3 – Psih. personalității II
IV		S4-C4	Seminar 4 – Dominante temperamentale (Eysenck) Curs 4 – Psih. dezvoltării I
V	Noiembrie	S5-C5	Seminar 5 – Inteligențele multiple Curs 5 – Psih. dezvoltării II
VI		S6-C6	Seminar 6 – Dezvoltarea morală și psihosocială Curs 6 – Psih. învățării I
VII		S7-C7	Seminar 7 – Definiție și spații ale învățării Curs 7 – Psih. învățării II
VIII		S8	Seminar 8 – Stiluri de învățare Nu s-a făcut cursul
IX		S9-C8	Seminar 9 – Metacogniția Curs 8 – Motivația
X	Decembrie	S10-C9	Seminar 10 – Motivația – școala ce răspunde nevoilor actuale Curs 9 – Creativitatea
XI		S11-C10	Seminar 11 – Aplicații creativitate Curs 10 – Recapitulare – informații evaluare
XII		S12-C11	Profilul psihosocial al profesorului de succes
XIII	Ianuarie	Presesiune DPPD	Evaluare portofolii: 9.01.2025 – de la ora 14.00 și de la ora 16.00 10.01.2025 – de la ora 12.00 Examen: 10.01.2025 – de la ora 14.00
XIV		Presesiune DPPD	Evaluare portofolii: 16.01.2025 – de la ora 14.00 și de la ora 16.00 17.01.2025 – de la ora 12.00 Examen: 17.01.2025 – de la ora 14.00

**INFORMAȚII PENTRU EXAMENUL
LA DISCIPLINA
PSIHOLOGIA EDUCAȚIEI**

CUM SE CALCULEAZĂ NOTA FINALĂ?

Nota finală = (Nota la seminar + Nota la examen) : 2

Nota la seminar = (Nota la prezență + Nota la portofoliu) : 2

Fiecare prezență și fiecare activitate este punctată cu 1 punct

CUM SE CALCULEAZĂ NOTA FINALĂ?

Nota finală = (Nota la seminar + Nota la examen) : 2

Nota la seminar = (Nota la prezență + Nota la activitățile de seminar) : 2

Fiecare prezență și fiecare activitate este punctată cu 1 punct

ALTE INFORMAȚII

- Trebuie întocmit un portofoliu pe care va trebui să-l păstrați până la examenul final din anul III.
- **Portofoliul va cuprinde:**
 - ✓ prima pagină – vezi modelul în slide-ul următor;
 - ✓ activitățile realizate la seminar (scrise la calculator sau de mână, postere realizate în lucrul pe echipe – scanate sau pozate)
 - ✓ temele de casă, în cazul unor absențe

**UNIVERSITATEA TEHNICĂ „GHEORGHE ASACHI” DIN IAȘI
DEPARTAMENTUL PENTRU PREGĂTIREA PERSONALULUI DIDACTIC**

**PORTOFOLIUL LA DISCIPLINA
PSIHLOGIA EDUCAȚIEI**

Student:

Facultatea:

2024-2025

DE UNDE TREBUIE SĂ ÎNVĂȚ PENTRU EXAMEN?

- **Pentru obținerea suportului de curs parcurg următorii pași:**
 1. Accesez site-ul: **<http://www.dppd.tuiasi.ro/>**
 2. Selectez ”**Biblioteca**”.
 3. Merg la secțiunea **Conf. univ. dr. Elena Tiron**.
 4. Descarc documentul în două părți: ”**Psihologie educațională**”

Slide-urile prezentate la curs se regăsesc pe site-ul DPPD,

Biblioteca, Lector univ. dr. Tufeanu Magda, Psihologia educației-curs.

CE TREBUIE SĂ ÎNVĂȚ PENTRU EXAMEN?

Capitolul I – Psihologia educațională

I.1. Caracterul științific, interdisciplinar, aplicativ.

- definirea psihologiei educației (p. 13-14);
- ce vizează psihologia educației, din diferite perspective (p. 15-16);

I.2. Partenerii educaționali. Status și rol.

- statusul și rolul de elev/profesor (p. 19-22)

Capitolul III – Modelarea personalității

III.1. Conceptul de personalitate (p. 38-40)

- definirea personalității
- trăsăturile de personalitate – definire, tipuri

III.3. Structura și dinamica personalității.

- care sunt subsistemele personalității și descriere (p. 48)
- descrierea tipurilor introvertit – extravertit (p. 52)
- descrierea temperamentelor: sanguinic, coleric, flegmatic, melancolic (p. 54-55)

Capitolul IV – Repere psihogenetice și psihodinamice.

Caracterizarea vârstelor educaționale.

IV.2.A. Stadiile de dezvoltare cognitivă a copilului J. Piaget.

- care sunt stadiile și caracteristicile acestora (p. 76-78)

IV.2.D. (Nivelurile și stadiile de dezvoltare) Din punct de vedere moral L. Kohlberg.

- care sunt nivelurile și stadiile și caracteristicile acestora (p. 79-81)

Capitolul V – Structura și dinamica învățării.

Învățarea și educația.

V.2. Structură și procesualitate

- Modelul lui R. Gagné (p. 99-103)

Capitolul VII – Dezvoltarea proceselor motivațional-volitive și rolul lor în învățare.

VII.1. Trecerea de la trebuințele organice la trebuințele specific umane, de factură socio-culturală.

- ce sunt trebuințele (p. 139-140)
- Piramida trebuințelor (A. Maslow) și trebuințele elevului (p. 142-143)
- ce sunt motivația intrinsecă și motivația extrinsecă (p. 146)
- ce este optimul motivațional (p. 147)

Capitolul VIII – Dezvoltarea proceselor imaginativ-creative în procesul educațional.

VIII.4. Creativitatea și rolul ei în învățare.

- personalitatea creativă (p. 169-171)
- creativitatea ca proces (p. 172-173)